

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DOEL EN WEZEN VAN DE SOCIALE WETGEVING (*)

1. Om het ontstaan en de ontwikkeling van de sociale wetgeving te begrijpen is het noodzakelijk een klaar inzicht te hebben in de sociale geschiedenis der laatste honderd jaren. In de veronderstelling dat ik de nodige bevoegdheid zou bezitten om deze geschiedkundige ontwikkeling gedurende die periode uitvoerig te schetsen, dan nog beschik ik niet over de tijd die daartoe vereist is.

Professor Chlepner in zijn boek « Cent ans d'histoire sociale en Belgique », naar hetwelk ik U verwijs, voor een grondige studie van de sociale geschiedenis van ons land tijdens bedoelde periode, geeft aan het woord « sociaal », dat ook in de titel van zijn werk voorkomt, de volgende inhoud : « het geheel van vraagstukken die voortspruiten uit de ongelijkheden tussen de verschillende groepen in de maatschappij, ongelijkheden in de verdeling der inkomsten en in de plaatsen bekleed in de schoot van het economisch systeem » (1). Ongeveer dezelfde betekenis moeten wij eveneens aan het woord « sociaal » geven wanneer wij het koppelen aan het woord « wetgeving ». U ziet dan ook onmiddellijk dat uit de woorden « sociale wetgeving » het door deze tak van het recht nagestreefde doel blijkt, nl. de leniging van de door bewuste ongelijkheden geschapen toestand, teneinde de sociale vrede te handhaven. Het beschermend karakter van de sociale wetgeving ligt dus reeds opgesloten in de benaming waarmee deze tak van het recht wordt aangeduid.

2. Het sociaal recht is ontstaan uit de misbruiken tot dewelke het individualistisch systeem van het economisch liberalisme aanleiding heeft gegeven. Het is onnodig, meen ik, U te wijzen op de misbruiken, welke de degeneratie van het middeleeuws corporatisme had meegebracht en die hebben geleid tot de bekende wet « Le Chapelier » van 14-17 juni 1791, die de herinstelling van het corporatisme en van welkdanige beroepsgroepering ook verbood. De corporaties en ambachten, die de economische activiteit hadden beheerst en geleid, hebben zich in de loop der tijden niet kunnen aanpassen aan de noodwendigheden vereist door het internationaal ruilverkeer en de kapitalistische evolutie.

De door hen uitgevaardigde reglementering omsloot de activiteit hunner leden in een nauw net van con-

servatisme en verachtte bepalingen die op zichzelf elke vooruitgang in de weg stonden en een oorzaak waren van verval voor de nijverheid (2).

De decadentie van het corporatistisch regime moest voor gevolg hebben, dat, door de vrijheidsdrang die de Franse Revolutie kenmerkt, een groot deel der noden van de tijd aan de vrijheidbeperkende corporatieve reglementatie werden toegeschreven. Het corporatistisch regime werd dan ook afgeschaft door de Franse wet van 2-17 maart 1791 ingevolge dewelke iedereen de vrijheid verwierf een nijverheids- of handelsbedrijf uit te oefenen, arbeiders en bedienden aan te werven, of zich door een dienstcontract te verbinden.

De wet Le Chapelier, waarover wij het reeds hadden, verbood de herinstelling van het corporatisme en dit met strafbedreiging. Zij verbood het oprichten van elke vereniging of groepering en het inrichten van vergaderingen door personen die hetzelfde beroep uitoefenden en die aldus maatregelen konden treffen om de individuele vrijheid te beperken.

Zij straft onmedogend elke poging van hen, die hetzelfde vak uitoefenen, om zich te verenigen teneinde over hun belangen te beraadslagen en gezamenlijk hetzij hun diensten aan te bieden tegen bepaalde voorwaarden, hetzij hun arbeidskracht te weigeren.

Het alleenstaan van de enkeling wordt dus beschouwd als de noodzakelijke bestaansvoorwaarde van de vrijheid. Onbeschermd en alleen moet dus de werknemer tegenover de werkgever staan om zagezegd « vrij » de arbeidsvoorwaarden te bepalen.

3. Dit individualistisch regime nu viert hoogtij juist op het ogenblik dat de grote economische omwenteling die het begin van de 19e eeuw kenmerkt, ging losbreken, nl. de vervanging van de kleine hand- en artisanale nijverheid door de mechanische industrie en van de kleine handelsinrichting door de grote magazijnen, wat kapitalistische concentratie voor gevolg had en meer en meer de werkgever van de arbeider zou afzonderen.

De wantoestanden die uit dit regime zijn voortgesproten moet ik U niet beschrijven. Het individualistisch liberalisme op economisch en sociaal terrein toegepast, had voor de werkende stand rampspoedige gevolgen. De ongebreidelde vrijheid betekende voor hem ongebreidelde uitbuiting. De arbeidsduur was ongemeen lang, tot 14 à 17 uur per dag, de vrouwen-

(*) Les gegeven ter inleiding van de leergang « Sociale wetgeving » in de Vrije Universiteit te Brussel op 15 oktober 1957.

en kinderarbeid bloeide, zelfs kinderen van 5 jaar oud werden aan het werk gesteld; de arbeidsvoorwaarden, alleen aan de wet van vraag en aanbod onderworpen, waren buitengewoon slecht, zodat een groot deel van de aan het werk zijnde arbeiders nog door de openbare of private liefdadigheid moest geholpen worden. Tegen de noden van het arbeidersbestaan, als daar zijn: werkloosheid, ziekte, invaliditeit, ouderdom was geen bescherming geboden.

Dit stelsel, gegrond op de vrijheidsgedachte, had dus uiteindelijk voor gevolg werkelijke vrijheidsberoving voor de meerderheid van de bevolking.

4. Dank zij het kiesstelsel, het censitair stelsel, hadden slechts kiesrecht diegenen die bij het regime baat vonden. Van dit censitair parlement was dan ook vrijwillig geen wijziging te verwachten in de toestand die aan de arbeiders was toebedeeld, wel integendeel. De door het censitair stelsel verkozen wetgever bekrachtigde wat prof. Chlepner zeer terecht noemt de juridische inferioriteit van de arbeidersklasse.

Inderdaad de arbeider stond tijdens het grootste deel van de 19e eeuw in een toestand van juridische inferioriteit. Dit kunnen we afleiden uit de volgende bepalingen die op hem toepasselijk waren:

1. *het coalitieverbod* bekrachtigd door artikelen 415 en 416 van het Strafwetboek, die slechts werden gewijzigd in 1866; 2. *het verplicht werkboekje*, waardoor op de arbeider door zijn werkgever druk kon worden uitgeoefend (het werkboekje werd facultatief dank zij de wet van 10 juli 1883, maar dan nog bleef deze instelling gevaarlijk, daar het steeds een middel van controle op de arbeider was); 3. het berucht *artikel 1781 van het B. W.* Het B. W. is, zoals Ripert het snedig uitdrukt, een wetboek van renteniers en eigenaars en het houdt zich als dusdanig ook slechts bezig met de eigendom en het bezit der goederen en niet met de uitoefening van enige bedrijvigheid (3). Gezien de tijdgeest en de toedracht zelf van het B. W. verwondert het ons dan ook geenszins er het artikel 1781 in aan te treffen, waarbij de werkgever op zijn woord wordt geloofd, zowel wat het bedrag van het loon als de betaling ervan betreft en wat de uitbetaalde voorschotten aangaat. Dit artikel werd slechts in 1883 afgeschaft, maar waarheidshalve dient te worden gezegd dat sedert 1869 de rechtbanken het niet meer hebben toegepast; 4. het vierde bestanddeel van de juridische minderwaardigheid van de arbeidersklasse was de wijze waarop de *werkrechtscraden* waren ingericht. Zoals nu waren ze paritair samengesteld, maar er was voorzien dat er steeds één vertegenwoordiger meer moest zijn van de kant der werkgevers dan van de kant der werklieden. En dan nog, de vertegenwoordigers van deze laatsten mochten slechts bestaan uit werkhuisleiders, meestergasten en gepatenteerde arbeiders, t.t.z. thuisarbeiders; 5. een laatste bewijs van de minderwaardigheidspositie van de arbeidersklasse vinden wij in het vroegere artikel 417 van het Strafwetboek, waarbij gestraft werd diegene die ten einde schade aan de Belgische nijverheid te berokken, naar de vreemde deed overbrengen directeurs, bedienden of arbeiders.

Wij kunnen dan volledig de opvatting bijtreeden volgens dewelke al die bepalingen die de juridische inferioriteit van de arbeidersklasse instelden, gegrond waren op de idee dat de arbeider geen burger was zoals de anderen en dat men op hem een stelsel mocht toepassen dat voor de andere burgers niet zou worden gedoogd.

5. Dit was dus de toestand, zowel op materieel als

op juridisch gebied van de arbeidersklasse tijdens het grootste deel van de 19de eeuw. Wel waren er enkele stemmen opgegaan om deze uitzonderlijke wantoestanden aan te klagen en zij hadden zelfs aanleiding gegeven tot het instellen van een onderzoekscommissie, waarvan het verslag in 1848 werd gepubliceerd. Doch daar bleef het dan ook voorlopig bij. Het was de bloei-periode van het laten begaan op sociaal gebied.

Wij weten dat op andere gebieden de staatsinmening in principe tijdens deze periode niet werd geweerd. Integendeel zelfs. Inderdaad het volstaat te wijzen op de menigvuldige staatstussenkomsten tijdens hetzelfde tijdperk op economisch gebied. Het « *laisser faire* » was een mythe die alleen maar in ere werd gehouden op sociaal gebied (4).

Het zou ons te ver leiden uittreksels aan te halen van de opvattingen onzer meest bekende staatslieden, zowel van links als van rechts. Het volstaat er U op te wijzen hoe ontstellend de egoïstische verblindheid en kortzichtigheid van 's lands leiders voorkomen juist op een ogenblik dat het tot een uitbarsting ging komen die ons land tot dan toe niet had gekend. Want inderdaad in 1886 was de wanhoop der arbeiders, gezien de wantoestanden waarvan zij de slachtoffers waren, zo gestegen dat geweldige onlusten en bloedige stakingen losbraken.

Uit dat geweld is onze sociale wetgeving geboren, zodat te recht is gezegd geworden dat, dank zij de vlammen van de vrijwillig in brand gestoken fabrieken en woningen, de cencitaire burgerij heeft gezien dat er werkelijk een sociaal vraagstuk bestond, of zoals de pater-jezuïet Muller heeft gezegd, dat door de plotse uitbarsting der bloedige stakingen van 1886 de meest optimistische ogen werden ontsluitend (5).

In 1886 werd dan een nieuwe periode in de Belgische geschiedenis en inzonderheid in de Belgische wetgeving ingeluid. Uit de schrik voor het geweld werden de eerste sociale wetten geboren. De democratisering van het regime dat in de loop der volgende jaren zou worden doorgevoerd, heeft tot gevolg gehad de stelselmatige uitbreiding van de sociale voorzorg.

6. Deze korte geschiedkundige nota's waren onontbeerlijk om U de essentie, de kern van de sociale wetgeving, welke tot sociaal recht aan het uitgroeien is, te doen begrijpen.

Het sociaal recht is, zoals Prof. Dabin het uitdrukt, een klasserecht — klasse opgevat in de betekenis van categorie of groep — en als dusdanig voegt deze befaamde rechtsgeleerde er aan toe, niet alleen rechtmatig, doch ook onontbeerlijk (6). De Franse specialist van het sociaal recht, Georges Scelle, drukt dezelfde gedachte uit wanneer hij schrijft: « door het feit dat hij in een arbeidersgezin geboren wordt, een vak aanleert, een arbeidscontract afsluit, in een nijverheidsinstelling wordt opgenomen, een loon ontvangt dat het karakter heeft van een bestaansvergoeding, zich aansluit bij vaklieden als hij zelf, verkrijgt de arbeider rechten en is hij onderworpen aan verplichtingen die zeer verschillen van diegene welke dezelfde juridische handelingen door niet-arbeiders gepleegd, zouden doen ontstaan » (7).

Het vertrekpunt van de sociale wetgeving was de bescherming van een voorname groep economisch zwakkeren: de arbeiders, t.t.z. zij die in principe slechts over hun arbeidskracht beschikken om in hun onderhoud te voorzien. Het gold als een reactie tegen de vrijheid van contracteren die op dusdanige wijze was gewaarborgd geworden, zoals wij het daareven hebben gezien, dat wraakroepende wantoestanden waren ontstaan die het maatschappelijk evenwicht en aldus de maatschappelijke vrede bedreigden.

Vandaar ook dat eerst en vooral aan de contractuele vrijheid werd getornd en maatregelen door de wetgever werden getroffen om de bestanddelen die de juridische minderwaardigheid van de arbeidersklasse organiseerden, te doen verdwijnen.

Ik heb terloops de data aangehaald waarop de bepalingen die deze inferioriteit hebben mogelijk gemaakt, werden afgeschaft.

Sta me toe er U alleen nog op te wijzen dat zo artikelen 415 en 416 Strafwetboek in 1866 werden afgeschaft, zij echter werden vervangen door een artikel 310, dat gevangenisstraffen en boeten voorzag tegen diegenen die, teneinde verhoging of verlaging van de lonen te bekomen of de vrije uitoefening van nijverheid of arbeid te beletten, geweldtaden plegen, beledigingen of bedreigingen uiten, boeten uitvaardigen, enig verbod of andere bepalingen opleggen tegen hen die werken of tegen hen die werk verschaffen. Dezelfde strafmaatregel treft ook hen die door samenscholingen bij de instellingen waar gearbeid wordt of bij de woonplaats van degenen die deze instellingen leiden, aanslagen hebben gepleegd op de vrijheid van werkgevers of arbeiders. De straftoemeting werd nog verscherpt door de wet van 30 mei 1892 en het toepassingsgebied van artikel 310 werd door deze laatste wet uitgebreid, dit onder invloed van de gebeurtenissen van 1886. Talloos zijn de arbeiders geweest die op grond van artikel 310 werden gestraft. Dit artikel werd slechts in 1921 afgeschaft.

7. Ik heb U dit voorbeeld aangehaald om U aan te tonen hoe langzaam, geleidelijk en moeizaam de tussenskomst van de wetgever op sociaal gebied is geweest.

Zoals ik U zei heeft de sociale wetgeving zich eerst geuit onder de vorm van een inbreuk op de contractuele vrijheid. Men zag inderdaad in dat in de verhouding arbeider-werkgever het vrije debat nopens de arbeidsvoorwaarden zich tenslotte herleidde tot een ontstentenis van debat (8), t.t.z. tot de volledige onderwerping van de arbeider aan de willekeur van zijn werkgever.

Om de grofste misbruiken te beletten, behelsden de eerste sociale wetten dan ook in hoofdzaak verbiedende bepalingen. Zo b.v. de wet van 16 augustus 1887 op de betaling der lonen, inzonderheid om het trucksysteem te beteugelen, de wet van 13 juli 1901 op het afmeten van de arbeid, de wet van 31 december 1889 op de vrouwen- en kinderarbeid, enz.

Later krijgen wij dan gebiedende bepalingen, die voorkomen in de wet van 10 maart 1900 op het arbeidscontract, het extraloon in geval van overuren voorzien bij de wet van 1921 op de arbeidsduur, om er maar enkele op te sommen en dit zonder te spreken van de wetgeving betreffende de afhoudingen en bijdragen voor de sociale verzekeringen.

8. Onze Grondwet kent twee soorten rechten: de *politieke* en de *burgerlijke* rechten. De juristen trachten dan ook onze zeer complexe sociale wetgeving in te lijven voor een deel bij de burgerlijke rechten, voor een ander deel bij de politieke rechten. Op het eerste zicht schijnt dit probleem van louter academische aard te zijn. Dit is helaas niet het geval. Waar de sociale wetgeving verhoudingen beheerst die bij het arbeidscontract aanleunen, of, m.a.w. wanneer het gaat om bepalingen waarvan het vertrekpunt uitsluitend beperkt wordt tot de verhuring van diensten, worden haar regels in het privaatrecht ondergebracht.

Wanneer het echter gaat, minder om de bescherming van bepaalde private belangen, maar om de be-

scherming van sociale belangen, deelt men haar bepalingen in bij de politieke rechten.

Het is een dergelijk onderscheid dat er het Hof van Cassatie heeft toe gebracht, in zijn arrest van 21 december 1956 (9), op eensluidend advies van advocaat-generaal Ganshof van der Meersch, advies dat op zichzelf een zeer merkwaaardige juridische studie uitmaakt, de onwettelijkheid vast te leggen van de commissies, opgericht om van de betwistingen inzake werkloosheidsverzekering kennis te nemen — klachtencommissies en commissies van hoger beroep — omdat deze instellingen door geen wet werden opgericht.

Dit arrest, in zoverre het tot gevolg heeft te zorgen voor een degelijke rechtsbedeling buiten elke willekeur van de uitvoerende macht, moet worden bijgetreden.

Maar de grondslagen waarop het berust, nl. de indeling van de bepalingen onzer sociale wetgeving in de door de Grondwet alleen erkende categorieën van rechten — nl. de burgerlijke- en politieke — zo zij op positiefrechtelijk terrein onaanvechtbaar voorkomt, mag toch in de rechtsleer aan een kritisch onderzoek worden onderworpen, uitgaande juist van het doel en het wezen der rechten door de sociale wetgeving in het leven geroepen; doel en wezen die er ons van bewust maken dat onze sociale wetgeving een essentiële eenheid vertoont.

Zoals wij in ons geschiedkundig overzicht hebben kunnen vaststellen, komen wij uit een tijd — en onze Grondwet dagtekent uit diezelfde tijd — waarin het onnodig scheen speciale regels te voorzien voor de verhoudingen tussen werkgever en werknemer, daar het volstond deze verhoudingen te laten beheersen door de bepalingen van het gemeen recht betreffende de contracten, waarvan het grondbeginsel is de wilsautonomie, uitgedrukt in artikel 1134 B.W.: de overeenkomsten gelden als wet voor degenen die ze hebben aangegaan.

Wij hebben gezien tot welke wantoestanden een dergelijk systeem heeft geleid en de sociale wetgeving is nu juist een reactie tegen dit stelsel. De evolutie van de sociale wetgeving duidt op een gestadige inkrumping van wat nog aan de vrije wil der partijen in de arbeidsverhoudingen kan onderworpen zijn.

Mag men dan, uitgaande van de bron, nl. het zuiver contractueel recht, een deel van de rechtsverhoudingen van de sociale wetgeving nog rangschikken in dat contractuele recht, wijl het juist de taak van het sociaal recht schijnt te zijn, de normen die de arbeidsverhoudingen beheersen, steeds meer en meer aan de beginselen van het contractueel recht te doen ontsnappen?

9. Ik meen deze opvatting verder te moeten toelichten.

Ons gemeen recht betreffende de contracten vertoont een afkeer van verbods- en gebiedende bepalingen. De sociale wetgeving is van haar kant een opstapeling van dergelijke bepalingen.

Ons gemeen recht is niet formalistisch. De sociale wetgeving — uit de aard der zaak zelf — is uiterst formalistisch, juist om de gebiedende en verbiedende bepalingen, die haar wezenlijk bestanddeel uitmaken, te doen eerbiedigen.

Dit deel nu van de sociale wetgeving, dat door het Hof van Cassatie bij de politieke rechten wordt gerangschikt, vertoont een innig verband met de andere bepalingen van het sociaal recht dat bij de burgerlijke rechten wordt ingelijfd. Het geldt hier inzonderheid al die bepalingen die er naar streven de arbeider — of

liever de economisch zwakkere — te beschermen tegen de rampspoed van het noodlot in zijn bestaan, zoals werkloosheid, ziekte, invaliditeit, hoge ouderdom. Het vertegenwoordigt een streven naar sociale zekerheid voor ieder: bescherming tegen het noodlot en welvaartspolitiek voor ieder. Maar in de grond beogen al deze bepalingen, of ze nu van burgerrechtelijke aard of van politiekrechtelijke aard worden beschouwd, hetzelfde doel: nl. de bescherming van de economisch zwakkeren teneinde de welvaart van eenieder en de sociale vrede te bevorderen, door de instelling van een nieuwe zedelijke en economische orde.

Bij de indeling van de bepalingen van de sociale wetgeving in de door de Grondwet opgesomde rechts-categorieën zoals het Hof van Cassatie het doet, staart men zich blind op voorbijge toestand en op de technische middelen die aangewend worden om de verwezenlijking van bepaalde doeleinden van de sociale wetgeving te bekomen. Het is zeker dat in de huidige stand van zaken de sociale wetgeving, en inzonderheid de sociale zekerheid, instellingen van publiekrechtelijke aard en zelfs publiekrechtelijke rechtspersonen heeft doen ontstaan, nl. voor de herstelling van de schade voortvloeiende uit beroepsziekten; de maatschappelijke zekerheid die gegrondvest is op instellingen van publiek recht; de Staat richt de bestrijding van de werkloosheid in; veiligheid en gezondheid van de arbeid worden gevrijwaard dank zij algemene en particuliere voorwaarden door de wetgever opgelegd; de ondernemingsraden worden opgericht tot nog toe om de sociale werken van de ondernemingen te beheren en later zullen zij misschien dienen om de medezeggenschap van de arbeid in het beheer der ondernemingen zelf te verzekeren; de beslissingen der paritaire comité's kunnen bindend worden verklaard, enz. Maar deze middelen, van louter technische aard, aangewend om, naar men meent, gemakkelijker het nagestreefde doel te bereiken, oefenen zij enige invloed uit op de essentie, op het karakter van de geschapen rechten? Met andere woorden doen zij afbreuk aan de wezenlijke eenheid van de sociale wetgeving? Ik meen van niet.

Welke ook de verre oorsprong weze van sommige bepalingen van de sociale wetgeving, welke ook de technische middelen zijn welke zij aanwendt om haar doel te bereiken, van nu af vertoont de sociale wetgeving in haar essentie een eenheid waaraan niet te tornen valt.

Zij omvat in principe al de bepalingen welke er naar streven de arbeider als dusdanig te beschermen in de uitoefening van zijn werkzaamheid en tegen de rampen van het leven, waartegen hij zich, juist wegens zijn conditie van arbeider, op geen andere wijze kan beschermen.

De sociale wetgeving beschouwt de mens in de uitoefening van zijn activiteit, in tegenstelling met het B. W., die de mens in abstracto voor ogen heeft, genietend van de vruchten van zijn eigendom. M.i. is het dan ook onbegonnen werk de sociale wetgeving te gaan indelen in rechtscategorieën die reeds bestonden vóór dat er ook maar één mens aan het fenomeen sociale wetgeving denken kon, tenzij we zouden veronderstellen dat de Grondwet gemaakt werd door profeten die alles hadden voorzien en aldus eens en voor altijd de verhoudingen in een bepaald kader konden vastleggen. We weten nu eenmaal dat onze Grondwet een eerbiedwaardige oude tante, op veel gebieden door de tijdsomstandigheden is voorbijgestreefd, in die mate zelfs dat ze meermaals moest worden opgekalefaterd en dat ons huidig parlement... een grondwetgevende vergadering is.

10. De sociale wetgeving, ik hoop er U van te hebben overtuigd, vertoont een wezenlijke eenheid (10) die er een afzonderlijke tak van ons recht van maakt. Sommigen hebben dat uitgedrukt door de woorden: «autonomie van het sociaal recht». Prof. Durand heeft heel terecht doen opmerken dat geen enkele tak van het recht autonoom is, in dien zin dat alle takken van de rechtswetenschap een onderlinge gebondenheid vertonen en hij stelt dan ook voor liever te spreken van de particulariteit van het sociaal recht (11).

Het sociaal recht vormt ontegensprekelijk een afzonderlijke tak van de rechtswetenschap. Het omvat al de bepalingen die het statuut van de arbeider als dusdanig, in onze maatschappij vastleggen, het net van rechten en verplichtingen die de arbeider — omdat hij arbeider is — bezit of die hem opgelegd zijn.

Het is het recht toepasselijk op de leden van een bepaalde groep, omdat zij deel uitmaken van die groep en in de verhoudingen die zij als lid van die groep onderhouden. In die zin is het dus een klasserecht, zoals Prof. Dabin het zegt. In tegenstelling met de andere categorieën van het recht doet het sociaal recht zich voor als een integratie-recht, zoals Gurvitch het bondig en juist uitdrukt (12). Volgens deze geleerde schrijver is het privaat recht een coördinatie-recht, omdat het de wilsuitingen van de enkelingen coördineert; het publiek recht een subordinatie-recht, omdat het de verhoudingen van subordinatie van de burger tegenover de staatsmacht beheerst, terwijl het sociaal recht een integratie-recht is, daar het het statuut van de arbeider, wegens dezes integratie in een bepaalde groep, de economische en sociale groep waartoe hij behoort, bepaalt.

11. U zal bij sommige schrijvers wel de onderverdeling van het sociaal recht in twee groepen, nl. het arbeidsrecht en het recht van de maatschappelijke zekerheid vinden (13). Deze onderverdeling kan, wegens pedagogische redenen, zeer goed worden aangevaard, maar zij is niet van aard afbreuk te doen aan de eenheid van het sociaal recht.

Voorzeker, het sociaal zekerheidsrecht is jonger dan wat onder arbeidsrecht wordt verstaan, maar deze beide onderverdelingen van onze sociale wetgeving streven uiteindelijk een gemeenzaam doel na en vertonen in hun essentie een wezenlijke eenheid die niet kan worden geloofchend. Er is gewezen geworden op de grondige wijziging die de grondidee van het sociaal zekerheidsrecht in zijn evolutie heeft ondergaan. Er wordt in dit opzicht voorgehouden dat bij het ontstaan van het sociaal zekerheidsrecht de staats-tussenkomst werd aanvaard om sommige risico's van het leven te bestrijden, zoals: ziekte, werkloosheid, ouderdom, maar slechts in de mate dat deze tussenkomst zich beperkte tot aanmoediging en subsidiëring van private initiatieven die dit doel, nl. de arbeider voor de rampen van het leven te behoeden, nastreven, waardoor diegenen werden uitgesloten die uit eigen initiatief geen voorzorgsmaatregelen hadden getroffen of die te arm waren om dit te doen. Na de laatste wereldoorlog werd aan een dergelijke handelwijze de rug gekeerd en is men resoluut het pad opgegaan van de verplichte maatschappelijke zekerheid.

Doch een gelijkaardige evolutie heeft ook, bij zijn vervolmaking, het arbeidsrecht doorgemaakt. Vertrekend van het eng contractueel begrip werden in den beginne slechts aan de vrije wil der partijen enkele verbods- of gebiedende bepalingen opgelegd.

Heden ten dage echter is, wat vroeger principe was, uitzondering geworden.

De wilsautonomie werd zodanig ingekort, dat ze

nog slechts uitzonderlijke gevolgen kan hebben, zodat te recht de vraag is gerezen of we in feite niet reeds staan voor een statutair arbeidsrecht.

Ook in de techniek van de uitbouw van deze twee takken van het sociaal recht is er een onderscheid waar te nemen, zodanig dat dank zij het sociaal zekerheidsrecht de staat nog andere doeleinden kan nastreven dan de wezenlijke verbetering van de sociale toestand der economisch zwakkeren. Maar alles wijst er op dat op dit gebied eveneens, zoals het zich op het gebied van het arbeidsrecht reeds heeft verwezenlijkt, de staat zijn autoritaire tussenkomst zal moeten inkorten voor de wil van de sterke groeperingen die de onderscheidene sociale en economische belangen vertegenwoordigen. De staatsmacht staat reeds dikwijls louter als scheidsrechter tegenover deze groeperingen en als deze evolutie zich voortzet, zal de staat later nog slechts als verzoener voorkomen om desgevallend enkel en alleen zijn autoriteit te verlenen aan de door hem bekomen transacties (14).

Tenslotte zal nog worden aangehaald dat het sociaal zekerheidsrecht een tendens vertoont van uitbreiding naar andere standen dan de louter loontrekkenden, bv. wat pensioenen, gezinstoelagen, sociale zekerheid betreft. Ook het arbeidsrecht vertoont echter een gelijkaardige uitbreiding: zo bv. de laatste wet op het bediendencontract van 11 maart 1954, die een reeks beschikkingen bevat toepasselijk op al de bediendencontracten, welke ook het bedrag van het uitbetaalde loon zij (dus niet meer alleen de economisch zwakkeren); stemmen gaan op die bescherming eisen voor de handelsvertegenwoordigers die zich niet in een verhouding van ondergeschiktheid tegenover een werkgever bevinden en ziet men niet bepaalde beroepsgroeperingen voor hun leden eisen en bekomen, alhoewel zij beweren een vrij beroep uit te oefenen, bv. de journalisten, dat zij van de beschermende maatregelen van het bediendencontract zouden genieten? (15)

12. Vele juristen beklagen zich over wat zij noemen het complex en het chaotisch karakter van de sociale wetgeving. En inderdaad het valt niet te ontkennen dat aan onze sociale wetgeving een dergelijk gebrek kan worden toegeschreven. Er is daarbij een gemis aan harmonie waar te nemen tussen de zin van de begrippen in de onderscheidene wetten vervat. Het zijn deze gebreken die er mij toe aanzetten de woorden « sociale wetgeving » te verkiezen boven de woorden « sociaal recht ». Deze laatste woorden zouden inderdaad kunnen doen veronderstellen dat we voor een klare en harmonische tak van ons recht staan. Enkele voorbeelden zullen dat gebrek aan harmonie klaar doen uitschijnen:

1° het begrip familie-werkhuis wordt in een vijfvoudig verschillende zin in onze sociale wetgeving gebruikt;

2° wegens gewichtige redenen mag eenzijdig aan het bediendencontract een einde worden gesteld. Nemen we nu aan dat de rechtsmacht beslist dat er bij een contractbreuk geen gewichtige redenen voorhanden zijn en de werkgever wordt veroordeeld tot het betalen aan de werknemer van een vergoeding gelijk aan het loon dat hem zou toegekend geweest zijn tijdens de opzeggingsperiode waarop hij normaal recht had. Trots dit kan, ingevolge de reglementering op de werkloosheidsvergoedingen, het ganse debat nogmaals hernomen worden en de werknemer de toekenning van de werkloosheidsvergoedingen zien schorsen omdat de contractbreuk, alhoewel zij niet door gewichtige redenen gerechtvaardigd was, toch te wijten is aan een omstandigheid afhankelijk van de wil van de arbeider.

3° Op 3 gebieden wordt door de wet de vergoeding wegens contractbreuk met een loon gelijkgesteld. De tussenkomst van de wetgever was hier noodzakelijk omdat loon en vergoeding twee begrippen zijn die wezenlijk totaal van elkaar verschillen. Deze gelijk-schakeling bestaat op fiscaal gebied, op het gebied van de afhoudingen voor het ouderdomspensioen, en wat de werkloosheidsverzekering betreft. Tijdens de periode zagezegd gedekt door de vergoeding wegens contractbreuk, kan de werknemer geen aanspraak maken op werkloosheidsvergoedingen. Nochtans is de gelijk-schakeling niet totaal doorgevoerd, want de werknemer zal geen recht hebben op gezinstoelagen, welke hem normaal zouden toegekend geweest zijn moest hij verder een loon hebben ontvangen.

13. Aan wat is dit gebrek aan harmonie, aan coördinatie, aan principie vastheid van onze sociale wetten toe te schrijven?

Eerst en vooral aan het feit dat het sociaal recht een zeer jonge tak van onze rechtswetenschap is, dat het zijn gebied steeds uitbreidt en dat het in gestadige wording verkeert. En van een andere kant ook aan de wijze waarop het sociaal recht wordt gevormd. Door-gaans, om niet te zeggen altijd, is een bepaling van sociaal-rechtelijke aard steeds een vergelijk tussen de eisen van de werknemers en de toegevingen die van de werkgevers kunnen worden afgedwongen of die door hen worden toegestaan. Op het gebied van de sociale verzekering voegt zich daarbij de mogelijkheid op de staatstussenkomst te rekenen voor het bereiken van doeleinden die geen rechtstreeks verband houden met wat door de sociale wetgeving wordt nagestreefd. Uiteindelijk is het bekomen van een hervorming op sociaal-rechtelijk gebied een transactie bereikt na een min of meer strenge krachtproef tussen de werknemers van de ene kant, de werkgevers en desgevallend de staat van de andere kant.

U begrijpt dan ook dat hier economische, politieke en zelfs ideologische factoren een grote rol spelen. Door de werking van de steeds wisselende invloeden zal natuurlijk de inhoud van de sociale wetten aan verandering onderhevig zijn.

Tenslotte wordt het gebrek aan coördinatie, aan harmonie nog vergroot door de versnippering van de rechterlijke organen die kennis moeten nemen van de toepassing en dus van de betwistingen inzake sociale wetgeving. In « Les Nouvelles - Droit Social II » (16) vindt U een tabel van al deze organen en hun onderscheidene bevoegdheden. Deze opsomming omvat 8 bladzijden kleine druk. Stelt U voor wat er van de eenheid van een andere rechtstak zou geworden moest de toepassing ervan toevertrouwd worden aan een oneindig aantal kleine rechtsmachten, ieder er van bevoegd in één enkel sector, aldus oordelend en interpreterend, slechts in het kader van die sector, en met alleen voor ogen de belangen en de doeleinden door een bepaald organisme nagestreefd. Men spreekt van codificering van de sociale wetgeving om deze te laten uitgroeien tot een sociaal recht. Trots de commissies die zich met dit werk bezighouden, meen ik dat deze er slechts zullen in slagen een beperkte coördinatie te verwezenlijken. Een codificering vereist in de eerste plaats een principie vastheid, die voor een groot deel slechts te bereiken is dank zij eenheid in de rechtspraak. Is het dan te verwonderen, rekening houdend met de techniek van de vorming van de wet in het algemeen en met de speciale modaliteiten van de wording van de sociaalrechtelijke bepalingen in het bijzonder, dat de sociale wetgeving krioelt van tegenstrijdigheden en lijdt aan gebrek aan eenheid en harmonie,

zodat zij aan de jurist, die klaarheid, logica en eenvoud zoekt, als een chaotisch en complex versnipperend geheel voorkomt.

14. De eerste stap die gemakkelijk kan verwezenlijkt worden om tot meer harmonie en coördinatie te geraken, bestaat in het oprichten of aanduiden van een rechtsmacht bevoegd om van de ganse sociale wetgeving kennis te nemen. De rechtspraak zou aldus haar eenheidsbrengende rol kunnen spelen, dank zij een eenvormige interpretatie van bepaalde begrippen. Ik weet dat vele juristen zich tegen een dergelijk voorstel uitspreken. Hun voornaamste argument blijkt tenslotte altijd te zijn het beroep op de grondwettelijke bepalingen (17). Nochtans, wanneer scrupules van dezelfde aard werden geopperd naar aanleiding van de recente oprichting van een andere nieuwe rechtsmacht, de Raad van State, dient gezegd dat ze uiteindelijk niet werden weerhouden (18). Wanneer het vast staat dat er een euvel is dat moet worden uit de weg geruimd, nl. de verwarring waarin onze sociale wetgeving heden ten dage verkeert, mag een van de voornaamste geneesmiddelen voor die kwaal, te weten één enkel rechtscollege voor al de geschillen van sociaal-rechterlijke aard, niet van de hand worden gewezen. Tenzij men het natuurlijk goedvindt dat het sociaal recht meer en meer verward geraakt om te vergaan tot een esoterisch en heterogeen complex waar noch de gewone man, noch de jurist zijn weg in vindt.

Ik heb gemeend dat deze algemene beschouwingen nuttig waren, alvorens de studie van de voornaamste bepalingen van ons positief sociaal recht te beginnen, en wel om U de geest te laten kennen van een tak

van het recht die in zijn techniek, in zijn vorming en in zijn toepassing een zo groot verschil vertoont met al de andere takken van de rechtswetenschap.

Cyr. DE SWAEF,
Docent aan de Vrije
Universiteit te Brussel.

- (1) Chlepner, Cent. ans d'histoire sociale en Belgique, 1956, Inst. Soc. Solvay.
- (2) Horion, Législation sociale, Editions Desoer, blz. 7.
- (3) Ripert G., Le régime démocratique et le droit civil moderne (1948), n° 199.
- (4) Chlepner, op. cit., blz. 41.
- (5) Muller, S.J., La mission sociale de l'Etat, 122, blz. 117.
- (6) « Droit de classe et droit commun », in Introduction à l'étude du droit comparé. Recueil en l'honneur de Ed. Lambert, III, blz. 75.
- (7) G. Scelle, Le droit ouvrier, blz. 4 en 5.
- (8) Chlepner, op. cit., blz. 50.
- (9) Journ. Trib., 1957, 62.
- (10) Horion, « Note sur le contentieux de la sécurité sociale », Problèmes, 1949, blz. 518.
- (11) P. Durand, Le particularisme du droit du travail, Droit social, 1945, blz. 298; en A. Rouast et P. Durand, Droit du Travail, Dalloz, 1957, n° 73.
- (12) G. Gurvitch, Le temps présent et l'idée du droit social, Paris, 1931, blz. 7 en 8.
- (13) Rouast et Durand, op. cit., n° 3.
- (14) cf. kritiek van L. Delsinne op « Pouvoir de fait et règle de droit dans le fractionnement des institutions publiques », door Ganshof van der Meersch (Librairie encyclopédique, Brussel 1957) in artikel « Désagrégation du Pouvoir de l'Etat ? », verschenen in het dagblad « Le Peuple ».
- (15) Op dat gebied vertoont de wet van 16 mei 1938, gewijzigd bij Besluit van de Regent d.d. 7 november 1946, op de arbeidsduur in de diamantnijverheid, ook een zeer opmerkingswaardige uitbreiding van het toepassingsgebied van het arbeidsrecht.
- (16) De Swaef, Magrez, Stranart, Les Nouvelles, Dt. Social, II, blz. 41-48.
- (17) Zie o.a. Taquet, Les cours et tribunaux du travail, Journ. Trib., 1955, n° 4047, en Limpens, Le problème de la compétence répressive des futures juridictions du travail, Journ. Trib., 1957, n° 4138.
- (18) Nota P.L. onder Cass. 11 juli 1935, Pas., I, 320.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 7 maart 1957.

Eerste-Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Hayoit de Termicourt.
Advocaten : Mrs De Bruyn en Simont.

Onrechtmatige daad. — Verantwoordelijkheid van de vader voor zijn minderjarig kind. — Oordeel des onderscheids bij het kind niet vereist.

De bij artikel 1384, lid 2, B.W. ten laste van de vader van een minderjarige gelegde verantwoordelijkheid is voorzeker afhankelijk van de voorwaarde, dat de schade door een onrechtmatige daad van de minderjarige is veroorzaakt, doch het ontbreken van het oordeel des onderscheids bij het kind sluit niet uit, dat het dergelijke daad kan plegen.

De onrechtmatige daad, die voor de toepassing van die wetsbepaling is vereist, is een daad, waardoor aan een ander schade is toegebracht, welke daad door de minderjarige is gepleegd en die deze niet het recht had te plegen.

De verplichting van de vader, waarop het bij voormeld artikel 1384, lid 2, gestelde vermoeden steunt, bepaaldelijk de verplichting zijn gezag en zijn toezicht over zijn minderjarig kind uit te oefenen, ontstaat trouwens niet pas, wanneer de minderjarige de leeftijd van het oordeel der onderscheids heeft be-

reikt; die verplichting kan vóór die leeftijd zelfs met meer waakzaamheid moeten worden nagekomen.

Het zou derhalve niet begrijpelijk zijn, dat de wetgever alleen dan een niet-nakoming van die verplichting zou hebben willen vermoeden, wanneer het kind reeds het oordeel des onderscheids heeft.

Collin t/ Van Vaerenbergh en De Bom.

Gelet op het bestreden arrest, op 4 november 1955 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1382, 1383 en 1384, inzonderheid 1384, 1e, 2e en 5e lid, van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest vaststelt, enerzijds, dat ten dage van het litigieuze ongeval het kind Philippe Collin niet de leeftijd van onderscheid had bereikt en dat het geen fout begaan heeft waarvoor het persoonlijk verantwoordelijk is, en anderzijds aanlegger voor de schade verantwoordelijk verklaart krachtens het vermoeden van verantwoordelijkheid van artikel 1384, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek, om de reden, onder meer, dat de eerste rechter slechts de fout van het kind Collin en het oorzakelijk verband tussen deze fout en de schade vastgesteld heeft, zonder verdere verduidelijking nopens de aard van de in aanmerking genomen fout, en doordat de veroordeling van aanlegger mitsdien rust op tegenstrijdige en onvoldoende redenen welke het niet mogelijk maken de wettelijkheid der beslissing te onderzoeken, daar zij in

het midden laten of het kind Collin al of niet een fout in de zin der wet begaan heeft en of de aangewreven fout een zodanige is dat zij de vermoede verantwoordelijkheid van aanlegger wegens de schade, veroorzaakt door zijn met hem wonend minderjarig kind, kon doen ontstaan;

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt dat Collin Philippe, zes jaar oud, zoon van aanlegger, een pijl afgeschoten heeft die het kind Van Varenbergh, zoon van verweerders, in het oog getroffen heeft; dat het Hof van Beroep, uitspraak doende over de vordering welke krachtens artikel 1384, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek door verweerders tegen aanlegger ingesteld is, beslist dat «de eerste rechter terecht de fout van het kind Collin en het oorzakelijk verband tussen de fout en de schade vastgesteld heeft»;

Overwegende dat het arrest, vervolgens uitspraak doende over de door verweerders krachtens artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek tegen het kind Collin zelf ingestelde vordering, deze verwerpt om de reden dat het kind «de rijpheid om met onderscheid te handelen niet had bereikt»;

Overwegende dat uit de tekst van het arrest zonder dubbelzinnigheid blijkt dat het Hof van Beroep overwogen heeft, enerzijds, dat de door artikel 1384, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek ten laste van de vader ingestelde verantwoordelijkheid, het bewijs van een onrechtmatige daad, oorzaak van de schade en begaan door het minderjarig kind onderstelt, en, anderzijds, dat die onrechtmatige daad niet, krachtens artikel 1382 van hetzelfde wetboek, tot burgerlijke verantwoordelijkheid van de minderjarige kan leiden dan indien deze de leeftijd van onderscheid bereikt heeft;

Dat in deze beschouwingen, welke de wettelijke grondheid ervan zij, geen tegenstrijdigheid schuilt en dat het middel in feite niet opgaat;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1382, 1383 en 1384, inzonderheid 1384, 1e, 2e en 5e lid, van het Burgerlijk Wetboek, en 97 van de Grondwet,

doordat, hoewel het bevonden heeft dat aanleggers minderjarig kind ten dage van het litigieuze ongeval wegens zijn jeugdige leeftijd nog geen onderscheidingsvermogen genoot en derhalve niet persoonlijk verantwoordelijk was voor de beweerdelijk door zijn fout veroorzaakte schade, het bestreden arrest desniettemin tegen aanlegger het vermoeden van verantwoordelijkheid van artikel 1384, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek heeft laten gelden,

dan wanneer de vader alleen dan wettelijk wordt vermoed schuldig en verantwoordelijk te zijn voor de schade welke veroorzaakt werd door zijn minderjarig kind dat met hem inwoont, ingeval de minderjarige een fout begaan heeft welke de schade veroorzaakt heeft en waarvoor hij verantwoordelijk is;

Overwegende, voorzeker, dat de verantwoordelijkheid, welke artikel 1384, 2e lid, van het Burgerlijk Wetboek, de vader van een minderjarige ten laste legt, afhankelijk is van de voorwaarde dat de schade door een onrechtmatige daad van de minderjarige veroorzaakt zij, doch dat het gebrek aan onderscheid, in strijd met wat het middel beweert, niet uitsluit dat de minderjarige dergelijke daad kan verrichten;

Dat de onrechtmatige daad welke tot het toepassen van die wetsbepaling vereist is, een daad is waardoor aan een ander een schade wordt berokkend, welke door de minderjarige verricht is en welke deze niet het recht had te stellen;

Overwegende trouwens dat de verplichting van de vader, waarop het bij voormeld artikel 1384, 2e lid,

ingevoerde vermoeden is gesteund, bepaaldelijk de verplichting zijn gezag en zijn toezicht over zijn minderjarig kind uit te oefenen, niet pas ontstaat wanneer de minderjarige de leeftijd van onderscheid bereikt heeft; dat zij vóór de leeftijd zelfs met meer waakzaamheid kan dienen te worden vervuld; dat het derhalve niet begrijpelijk zou wezen dat de wetgever alleen dan een niet-nakoming van die verplichting heeft willen vermoeden wanneer het kind reeds met onderscheid begaafd is;

Dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 24 september 1956.

Voorzitter : M. Fettweis,

Raadsheer-Verslaggever : M. Moriamé.

Eerste-Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Arbeidsongeval. — Dood door schuld. — Vordering van de minderjarige kinderen van de om het leven gekomene tot vergoeding van de schade voortspuitende uit het derven van de lonen.

De mening dat volgens het gemene recht in geval van onopzettelijke doding van een arbeider of van een kantoorbediende alleen zijn weduwe, persoonlijk handelend, met uitsluiting van de kinderen, van de voor de dood van het slachtoffer verantwoordelijke persoon vergoeding kan vorderen van de stoffelijke schade, die voortspuit uit het derven van de lonen van de om het leven gekomene, vindt nergens steun in de wet.

Artikel 203 B.W. krachtens hetwelk na de dood van de vader de moeder alleen de last van de minderjarige kinderen draagt, sluit geenszins uit, dat dezen een stoffelijk nadeel kunnen lijden ter oorzaak van het deel der lonen, dat de vader aan hun onderhoud en opvoeding placht te besteden.

Daaruit volgt dat het bestreden arrest zonder schending van de wet de subrogatore vordering van de verzekeraar tegen arbeidsongevallen heeft kunnen toewijzen en de verantwoordelijke dader veroordelen tot een vergoeding, die niet enkel het kapitaal omvat, dat de lijfrente belichaamt, door de verzekeraar bij toepassing van artikel 4, 2°, A van de gecoördineerde wetten op de Arbeidsongevallen ten behoeve van de weduwe gestort, maar tevens de kapitalen, die de tijdelijke renten belichamen door hem ten behoeve van de minderjarige kinderen gestort krachtens letter B van evengemeld artikel.

Finet en N.V. Usines à Tubes de la Meuse
t/ Gemeenschappelijke Kas van de Belgische Landsbond
der Bouwbestedrijven en Openbare Werken

Gelet op het bestreden arrest, op 21 februari 1956 door het Hof van beroep te Brussel gewezen ;

I. In zover de voorzieningen gericht zijn tegen de beslissing, gewezen over de vordering van de publieke partij tegen aanleggers Finet, beklagde, en « Usines à Tubes de la Meuse », burgerlijk verantwoordelijk ;

Overwegende dat aanleggers geen middelen aanvoeren tegen bovengemeld arrest, waarbij enkel over burgerlijke belangen uitspraak wordt gedaan ;

II. In zover de voorzieningen gericht zijn tegen de beslissing over de burgerlijke vordering van verweerster gewezen :

A. Aangaande de voorziening van Finet, beklagde :

Over het enig middel, schending van de artikelen 1382 van het Burgerlijk Wetboek, 9 en 19 van de samengeordende wetten betreffende de vergoeding der schade voortspuitende uit de arbeidsongevallen, doordat het bestreden arrest aanlegger, derde die geheel verantwoordelijk werd verklaard voor de op de weg van of naar het werk gebeurde onvrijwillige doding van Blondiau Maurice, veroordeelt om aan verweerster, als gemeenschappelijke kas, erkend voor uitkering van de renten tot de doeleinden van bovengemelde samengeordende wetten, een vergoeding te betalen welke niet enkel het kapitaal omvat hetwelk de lijfrente, door haar bij toepassing van artikel 4, 2°, A van die wetten aan de weduwe van het slachtoffer gestort, belichaamt, maar ook de kapitalen die de tijdelijke renten vertegenwoordigen welke zij bij toepassing van letter B van voormeld artikel aan de minderjarige kinderen van het slachtoffer uitkeert, dan wanneer, volgens het gemeen recht, in geval van onvrijwillige doding van een arbeider of een kantoorbediende, de vergoeding welke de voor het derven van de lonen van het slachtoffer verantwoordelijke persoon moet betalen, na aftrek van het deel dat het slachtoffer aan zijn eigen onderhoud besteedde, integraal aan de weduwe persoonlijk moet worden toegekend, naardien de minderjarige kinderen, in wier onderhoud en opvoeding alleen de overlevende moeder krachtens artikel 203 van het Burgerlijk Wetboek moet voorzien, mitsdien uit hoofde van het derven van de lonen geen stoffelijke schade lijden en de verzekeraar tegen arbeidsongevallen die in de verplichtingen van de werkgever is getreden derhalve geen subrogatoire vordering tegen de voor de doding verantwoordelijke derde heeft om terugbetaling te bekomen van de kapitalen die de door hem aan die minderjarige kinderen gestorte tijdelijke renten belichamen :

Overwegende dat de zienswijze van aanlegster erop neerkomt te stellen dat, volgens het gemeen recht, in geval van onvrijwillige doding van een arbeider of een kantoorbediende, alleen zijn weduwe, persoonlijk handelend, met uitsluiting van de minderjarige kinderen, van de voor de dood van het slachtoffer verantwoordelijke persoon vergoeding kan vorderen voor het stoffelijk nadeel dat uit het derven van de lonen van de om het leven gekomene voortspuit ;

Overwegende dat dergelijk beginsel in geen enkele wetsbepaling is vastgelegd ;

Overwegende dat artikel 203 van het Burgerlijk Wetboek, krachtens hetwelk na de dood van de vader de moeder alleen de last van de minderjarige kinderen draagt, geenszins uitsluit dat dezen een stoffelijk nadeel kunnen ondergaan ter oorzaak van het derven van het deel der lonen dat de vader aan hun onderhoud en hun opvoeding besteedde ;

Overwegende, enerzijds, dat uit het bestreden arrest blijkt dat het slachtoffer aan het onderhoud en de opvoeding van zijn minderjarige kinderen een deel van zijn lonen besteedde en dat dezen ingevolge het overlijden van hun vader van dit voordeel zijn beroofd geworden en mitsdien een stoffelijke schade geleden hebben waarvoor vergoeding verschuldigd is ;

Overwegende, anderzijds, dat het arrest, zonder op die punten bestreden te worden, vaststelt dat aanlegger geheel verantwoordelijk is voor de dood, door een ongeval, van Blondiau Maurice en voor de schadelijke gevolgen ervan, dat verweerster de kapitalen gevestigd heeft welke de renten belichamen, door haar aan de

weduwe en de minderjarige kinderen van het slachtoffer gestort krachtens artikel 4, 2°, van de samengeordende wetten betreffende de vergoeding van de schade voortspuitende uit arbeidsongevallen, en dat het totaal bedrag dier kapitalen lager is dan de vergoeding welk aanlegger volgens het gemeen recht had dienen te betalen voor de vergoeding van het uit het derven van de lonen van het slachtoffer voortvloeiend nadeel ;

Waaruit volgt dat, waar het de subrogatoire vordering van verweerster inwilligt en aanlegger veroordeelt om haar een vergoeding te betalen die niet enkel het kapitaal omvat dat de lijfrente belichaamt, door haar aan de weduwe gestort bij toepassing van artikel 4, 2°, A, van de samengeordende wetten op de arbeidsongevallen, maar tevens de kapitalen welke de tijdelijke renten belichamen, door haar aan de minderjarige kinderen gestort krachtens letter B van evengemeld artikel, het bestreden arrest geen van de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschonden heeft ; dat het middel naar recht faalt ;

B. Aangaande de voorziening van aanlegster :

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof acht kan slaan niet blijkt dat aanlegster haar voorziening betekend heeft aan de partij waartegen zij gericht is ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorzieningen ;
Veroordeelt aanleggers tot de kosten.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 9 juli 1957.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : M.M. de la Vallée Poussin en
Van der Haegen.

Advocaat-Generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.
Advocaten : Mrs Donnet, Deckers en Dieryck.

Lastgeving aan een advocaat. — Herroepelijkheid. — Bewaargeving. — Beding ten behoeve van een derde.

Lastgeving is in beginsel herroepbaar en in het bijzonder de aan een advocaat verstrekte; de aan een raadsman met een bepaalde bestemming toevertrouwde gelden blijven deel uitmaken van het vermogen van hem, die ze ter uitvoering van de lastgeving overhandigd heeft.

Om aan de lastgeving een onherroepelijk karakter te verlenen, is het geenszins voldoende dat een derde bij de uitvoering van de lastgeving een persoonlijk belang mocht hebben.

De bewaargever blijft eigenaar van de door hem in bewaring gegeven zaak en deze verlaat geenszins zijn vermogen.

Krachtens een beding ten behoeve van een derde heeft deze slechts een rechtstreekse vordering tegen de belover, doch geenszins tegen de bedinger of diens rechtverkrijgende.

Roelants cs. t/ Dienst van het Sequester.

Gezien in regelmatige vorm voorgelegd het vonnis waartegen beroep op 13 juli 1955 door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen gewezen ;

Gezien de akte van beroep dd. 20 september 1955 ;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar vorm en tijd;

Overwegende dat de doeleinden der oorspronkelijke vordering en de feitelijke omstandigheden der zaak door de eerste rechter werden omschreven in bewoordingen waarbij het Hof zich aansluit;

Overwegende dat, nu de ontvankelijkheid van de eis niet meer betwist wordt, appellanten tot rechtvaardiging van hun stelling het bewijs dienen te leveren dat de 10.000.000 frank die, in september 1944, door De Rooster aan zijn raadsman Mr Grijspeerdt overhandigd werden, ten privatieve titel tot appellanten bestemd werden, en aldus vóór de onder sequesterstelling der goederen van De Rooster, uit zijn patrimonium getreden zijn, zodat appellanten erop gerechtigd zijn en de dienst van het Sequester ten onrechte over deze gelden heeft beschikt;

Overwegende dat door appellanten wordt staande gehouden dat De Rooster aan zijn toenmalige raadsman een onherroepelijke lastgeving gaf om hogervermelde som aan te wenden tot hun privatieve vergoeding;

Overwegende dat indien mag aangenomen worden, aan de hand der voorgelegde briefwisseling, dat de som door De Rooster aan zijn raadsman overhandigd, tot betaling van zijn schuldeisers en onder meer de boseigenaars moest dienen, uit geen enkel bestanddeel der zaak nochtans blijkt dat de gelden geïndividualiseerd werden;

Dat uit de brief van 16 december 1944 van De Rooster aan Mr Grijspeerdt inderdaad blijkt dat De Rooster zijn persoonlijke rechten op de gelden niet afstond, vermits hij een globale berekening maakt en een tekort vaststelt van 5.120.000 frank, in acht genomen de provisie van 10.000.000 frank;

Dat waar de schuldeisers niet nader toegelicht werden, en de schuldvorderingen noch effen noch eisbaar waren, bezwaarlijk mag overwogen worden dat de gelden een bijzondere bestemming hadden ontvangen;

Dat uit de brieven van Mr Grijspeerdt duidelijk blijkt dat de gelden tot betaling van al de schuldeisers moesten dienen, hetgeen elke privatieve aanwending uitsluit;

Dat zelfs indien moest aanvaard worden dat de overhandiging der gelden aan Mr Grijspeerdt een lastgeving behelsde, het onherroepelijk karakter ervan geenszins wordt bewezen;

Dat de lastgeving in beginsel herroepbaar is en vooral deze aan een advocaat gegeven; dat de gelden aan een raadsman toevertrouwd met een wel bepaalde bestemming, deel blijven uitmaken van het patrimonium van diegene die ze overhandigd heeft tot de uitvoering der lastgeving;

Dat geenszins volstaat dat een derde bij de uitvoering van de lastgeving een persoonlijk belang zou hebben, om aan het mandaat een onherroepelijk karakter te verlenen;

Dat waar appellanten bij de beweerde lastgeving geen deel hebben genomen, ten deze geen sprake kan zijn van de toepassing van het beginsel van de derde «*adjectus solutionis causa*»;

Overwegende dat tevergeefs door appellanten wordt opgemerkt dat Mr Grijspeerdt de gelden ontving ten titel van bewaargeving en ingevolge dit de sommen moest overhandigen aan hem die aangewezen werd om ze terug te ontvangen;

Overwegende dat zoals door de eerste rechter geoordeeld, de bewaargever eigenaar blijft van de neergelegde zaak en deze geenszins uit zijn patrimonium treedt; dat appellanten in ieder geval in gebreke blijven te bewijzen dat Mr Grijspeerdt zich verbonden

had de gelden uitsluitend aan appellanten terug te geven;

Overwegende dat door appellanten ten onrechte wordt beweerd dat in casu De Rooster ten hunne gunste heeft bedongen;

Overwegende dat appellanten het bestaan van een beding ten hunne gunste geenszins bewijzen; dat uit geen enkel bestanddeel der zaak blijkt dat De Rooster en zijn raadsman een overeenkomst hebben gesloten waarbij Mr Grijspeerdt zich als belover persoonlijk zou verbinden appellanten een bepaald bedrag uit te betalen om te dien opzichte hun persoonlijke schuldenaar te worden; dat deze verbintenis die tegen de beroepsregelen zou indruisen, door Mr Grijspeerdt inderdaad nooit werd aangegaan;

Dat de schuldvorderingen van appellanten hun grondslag vinden in het leveren aan De Rooster van boomstammen en geenszins in een beding ten hunne gunste tussen De Rooster en zijn raadsman bedongen;

Dat moest zelfs het bestaan van dit beding als bewezen beschouwd worden, quod non, dan nog zouden appellanten slechts tegen de belover een rechtstreekse vordering bezitten, doch geenszins tegen de stipulant of de Dienst van het Sequester;

Overwegende dat aan de hand van het voren-overwogene blijkt dat om gegronde redenen de eerste rechter geoordeeld heeft dat het ter zake niet bewezen is dat appellanten een privaat recht op de bewuste 10.000.000 frank kunnen doen gelden;

Dat het beroep aldus ongegrond is;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Alle andere of strijdige conclusiën van de hand wijzende;

Gehoord het eensluidend advies ter openbare zitting gegeven door de heer advocaat-generaal Van de Eynde de Rivieren;

Aanvaardt het beroep doch verklaart het ongegrond;

Bevestigt derhalve het vonnis a quo;

Verwijst appellanten tot de kosten van het beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 15 mei 1956.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Gerniers en Soenens.

O. M. : M. Bonte.

Advocaten : Mrs Moyersoen en Claeys-Bouaert.

Inkomsten. — Belastingen. — Ambtshalve gevestigde aanslag.

Een ambtshalve gevestigde aanslag op reden, dat een bericht van wijziging niet werd beantwoord, is wettelijk (artikel 55, § 1, 3^e lid, slot, van de wetten op de inkomstenbelastingen).

In casu dient geen rekening te worden gehouden met de formaliteit van artikel 56 van voormelde wetten, daar zij door geen enkel bestanddeel van de bundel bewezen is.

Daar de formaliteit van artikel 55 van meer genoemde wetten echter vervuld werd, is de aanslag niet nietig, maar de bewijslast rust op het beheer.

Schollaert t/ Belgische Staat (Ministerie van Financiën).

Overwegende dat de voorziening regelmatig is naar tijd en vorm;

Nopens de aanslag van ambtswege;

Overwegende dat een aanslag van ambtswege gevestigd, om reden dat een wijzigingsbericht niet beantwoord werd, wettelijk is (artikel 55, § 1, 3° lid in fine, Verbreking, 28 juni 1955, Pass. 1955, I, 1176/1), maar dat de ter zake er met de formaliteit van artikel 56 der samengeschakelde wetten geen rekening dient gehouden, daar deze door geen enkel bestanddeel van de bundel bewezen is;

Overwegende dat waar de formaliteit van artikel 55 der samengeschakelde wetten echter vervuld werd, de aanslag nochtans niet nietig is, maar dat de last van het bewijs op het Beheer rust;

Ten gronde :

Overwegende dat het bedrag van de door de directeur weerhouden bruto winsten bewezen is, daar requestrant bij schrijven dd. 2 maart 1955 zijn instemming met dit bedrag betuigd heeft (St. 16);

Dat integendeel het door de directeur bepaald bedrag van het verplicht verteer, dat gesteund is op de toevallige uitkomst van het door de controleur aangevraagd verteer, vermeerderd met het verschil tussen de brutowinsten, zoals ze enerzijds door de controleur en anderzijds door de inspecteur vastgesteld werden, niet verantwoord is;

dat dit verteer dient vastgesteld op het bedrag der *ristorno's* dat door de brouwerijen ter bestrijding der kosten aan requestrant uitgekeerd werd, zij op 101.837,24 frank in plaats van 74.729,— (35.000 + 39.729);

Overwegende dat de overige door requestrant betwiste onkosten betreffende de afschrijving voor vrachtwagen, met benzineverbruik en het loon van de dochter dienen behouden; dat de door requestrant neergelegde stukken niet kunnen opwegen tegen de door hem zelf aangegeven bedragen (st. 19);

Om deze redenen :

Het Hof,

Gehoord het verslag van raadsheer Gerniers, alsmede het eensluidend advies van de heer Substituut Procureur-Generaal Bonte;

Ontvangt de voorziening;

verklaart ze gedeeltelijk gegrond;

Beveelt dat de aanslagbasis van de betwiste aanslag zal verminderd worden met 27.108,24 frank;

Bevestigt de bestreden beslissing voor het overige;

Veroordeelt de Belgische Staat, Ministerie van Financiën, tot de teruggave van alle sommen welke requestrant ten onrecht mocht betaald hebben, met de intresten overeenkomstig artikel 74 der samengeschakelde wetten;

Veroordeelt iedere partij tot de helft der kosten.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 6 november 1956.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Vanparijs en Van Hove.

Advocaat-Generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs Dhaenens en Verschelden.

Sequestratie van Duitse goederen. — Verzoek om opheffing. — Beperkte uitlegging van artikel 4, 2° van de wet van 14 juli 1951.

Blijkens de wordingsgeschiedenis van artikel 4, 2° van de wet van 14 juli 1951, betreffende de sequestratie en de liquidatie van de Duitse goederen, rechten en belangen, heeft deze wetsbepaling de strekking een gunst te verlenen aan de Duitsers, die vóór 1 september 1939 regelmatig hier te lande vertoefden, zonder onderbreking genoten of hadden genoten van de bescherming van de Belgische Staat en het grondgebied van het Rijk noodgedwongen hadden verlaten om zich te onttrekken aan de strengste sancties van de bezetter op hun persoon of op hun vermogen.

Deze gunstbepalingen stellen in de geest van de wetgever een uitzonderingsregime in en moeten als zodanig op beperkte wijze worden verklaard, zodat zij niet mogen worden uitgebreid tot door de wet niet voorziene gevallen.

Het opgeroepen zijn van belanghebbende in Duitse militaire dienst levert noch dwang noch een ernstig en nakend gevaar op in de zin van voormeld artikel 4, 2°.

Wimberg en cs. t/ Dienst van het Sequester

Advies van het O. M.

De rechtsvordering door appellanten op 29 juli 1954 vóór de rechtbank van eerste aanleg te Gent ingesteld tegen de « Dienst van het Sekwester » strekte tot handhaving van de sekwestatiemaatregelen op hun goederen, gelegen te Oostakker, Molenstraat 80, getroffen bij toepassing van de besluitwet van 23 augustus 1944. Deze vordering, waarvan de waarde met het oog op de bevoegdheid en de aanleg, ten opzichte van ieder van haar onderdelen en van ieder der partijen, op meer dan 25.000 fr. geschat werd, was gegrond op de bepalingen van artikel 4, 2° en 3° der wet van 14 juli 1951, betreffende de sequestratie en de liquidatie van de Duitse goederen, rechten en belangen, bepalingen die, te rekenen van het inwerkingtreden van deze wet, van sequestratie-maatregelen werden vrijgesteld, waar ze ofwel in het bezit waren van, ofwel ontvangen of verkregen werden door Duitsers « die vóór 1 september 1939 regelmatig in België verbleven en bewijzen dat zij het rijk » slechts verlaten hebben onder de dwang van een » ernstig en nakend gevaar dat hun persoon of hun » goederen bedreigde en uitging van de bezetter of van » personen in diens soldij ».

Bij vonnis op tegenspraak van 14 februari 1955, aan oorspronkelijke aanleggers betekend op 7 en 8 april 1955, heeft de rechtbank van eerste aanleg te Gent deze vordering als ongegrond afgewezen.

Tegen deze beslissing zijn de oorspronkelijke aanleggers, bij arkte van 4 juni 1955, dus binnen de wettelijke termijn, en in regelmatige vorm in beroep gekomen, rechtsmiddel dat ontvankelijk is.

* * *

Uit de memorie van toelichting van het wetsontwerp, dat de wet geworden is van 14 juli 1951 (Parl. besch.).

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Kamer, zitt. 1950, n° 266, 9 november 1950, blz. 2 in fine en 3), alsmede uit het Verslag, namens de Commissie van de Financiën van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, uitgebracht door de heer Meyers, op 29 mei 1951 (Parl. Besch., Kamer, zitt. 1950/51, n° 485, blz. 7 in fine en 8) valt duidelijk af te leiden dat de wetgever van 1951, in verband met de sequestratiemaatregelen op Duitse goederen, rechten of belangen, niet alleen een gunst heeft willen verlenen aan de Duitsers die, sedert vóór de oorlog, tot op 25 januari 1946 regelmatig in België verbleven hebben, alsmede « aan elke andere categorieën van Duitsers wier toe-stand belangstelling waardig blijkt », maar tevens deze gunstmaatregelen als een uitzonderingsregime heeft willen beschouwen; zo luidt trouwens letterlijk de hoofding van n° 11 van het eerste hoofdstuk van bovenvermeld verslag.

De uitzonderlijke gunstbepalingen van artikel 4 der wet van 14 juli 1951 dienen dan ook « *stricto sensu* » te worden toegepast, en zijn derhalve voor uitbreiding tot soortgelijke toestanden niet vatbaar, o.m. zeker niet tot gevallen waarin de Duitser, in België gevestigd vóór 1 september 1939, ons land op het einde van de bezetting heeft verlaten omdat hij, « *nolens, volens* », in zijn hoedanigheid van Duitse staatsburger aan de militaire wetten van zijn land onderworpen, enkel tot het vervullen van dienstverplichtingen opgevorderd werd, zoals b.v. de terugroeping onder de wapens, die, in oorlogstijd, in de meeste landen ten opzichte van bepaalde staatsburgers als een algemene maatregel van burgerrechtelijke aard wordt aangemerkt. Aan de « dwang van een ernstig en nakend gevaar », zoals in het bijzonder bedoeld wordt bij artikel 4, 2° der wet van 14 juli 1951, is dergelijke maatregel ongetwijfeld volkomen vreemd. De mobilisatie van de Duitse staatsburger gelijkstellen met dit begrip van « dwang » omdat, bij weigering aan het mobilisatiebevel gevolg te geven, hij door de bezetter als deserteur aan de ergste maatregelen zou blootgesteld zijn, zou er ten slotte op neer komen de opheffing van de sequestratiemaatregelen open te verklaren ten gunste van al de weerbare Duitsers, die vóór 1 september 1939 regelmatig in België verbleven; kortom aanleiding geven tot massale handlichtingen van sequestratiemaatregelen, en zulks nu juist ten gunste van Duitsers van wie men zich te vergeefs afvraagt wegens welke bepaalde redenen zijn de belangstelling van de Belgische wetgever hebben verdiend.

Zulkdanige interpretatie zou het uitzonderlijk en individueel kenmerk van de door de wetgever gehuldigde gunstmaatregel beslist miskennen, en tevens, naar ons oordeel, geenszins stroken met het dwangbegrip dat zelfde wetgever beoogd heeft, waar hij blijkbaar de Duitser heeft bedoeld die, vóór 1 september 1939 regelmatig in ons land verbleef en 's Rijks grondgebied enkel noodgedwongen heeft verlaten omdat hij, o.m. wegens zijn gezindheid ten opzichte van het nazi-regime, of wegens zijn gehechtheid aan sommige raciale of politieke opvattingen, aan de strengste sancties van de bezetter of zijn aanhangers op zijn persoon of op zijn vermogen werd blootgesteld, of hiervan metterdaad het slachtoffer geworden is, en aldus in een toestand heeft verkeerd die « belangstelling waardig blijkt ».

Waar, in onderhavig geval, gebleken is dat appellant sedert 1935 lid was van de « National Sozialistische Deutsche Arbeiter Partei » (N.S.D.A.P.), officier was van de « Organisatie Todt », en het land enkel verlaten heeft om aan zijn mobilisatie in juni 1944 bij de Duitse « Landsturm » gevolg te geven, kan deze tuchtvolle onderwerping aan een algemene maatregel en aan een rechtmatig bevel van de staatsregering van zijn vader-

land op verre na niet beschouwd worden als de dwang van een ernstig en nakend gevaar, waardoor de persoon of de goederen van appellant bedreigd werden.

Zelfde beschouwingen gelden ten opzichte van tweede appellant, die vrijwillig en evenzo tuchtvol als zijn vader gevolg gaf aan zijn oproeping in juli 1944 bij de Reichsarbeitsdienst in Duitsland, zodus andermaal aan een maatregel van algemene aard, van toepassing op alle Duitsers die dezelfde voorwaarden vervulden als die waarin tweede appellant verkeerde.

Wat de derde appellante en de minderjarige zoon van eerste appellant betreft, ligt het voor de hand dat hun vertrek naar, en vervolgens hun verblijf in Duitsland rechtstreeks verband hield met oorlogsomstandigheden, die aan elke dwang van de bezetter vreemd zijn, vermits zij beiden hun verblijf aldaar hebben verlengd om het gevaar der geallieerde luchtbombardementen alhier te ontwijken.

* * *

Wij menen derhalve, samen met de eerste rechter, en trouwens in overeenstemming met de door geïntimeerde overgelegde rechtspraak (Zie o.m.: Brussel, 1ste K., 17 januari 1955, inzake Wolff t/ Dienst Sekwester; Brussel, 1ste K., 23 maart 1955, inzake Ahlers t/ Dienst Sekwester; Rb. Brussel, 7de K., 31 maart 1955, inzake Müller t/ Dienst Sekwester; Brussel, 1ste K., 11 mei 1955, inzake Leiner t/ Dienst Sekwester; Brussel, 1ste K., 26 oktober 1955, inzake Figge t/ Belgische Staat en Dienst Sekwester), tot de niet gegrondheid van de oorspronkelijke vordering te moeten besluiten; dienvolgens, tot de afwijzing van het beroep.

Arrest

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het beroepen vonnis gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Gent op 14 februari 1955;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig is naar de vorm;

Overwegende dat appellanten geïntimeerde hebben betrokken om zich op grond van artikel 4, par. 1, 2 en 3 der wet van 14 juli 1951 te horen veroordelen handlichting te geven van alle maatregelen van sequestratie op hun goederen gelegen te Oostakker, Molenaarstraat 80, dit goed ter hun algehele en vrije beschikking te stellen, hun het volledig eigendoms- en gebruiksrecht erover te zien bevestigen en ten slotte hun rekenschap te geven over het beheer van deze goederen sedert 1944 tot bovengemelde handlichting;

Overwegende dat, zoals de eerste rechter het zeer juist heeft aangestipt, artikel 4, par. 1 ter zake niet van toepassing is vermits het uit de bestanddelen der zaak blijkt en appellanten overigens zelf bekennen dat zij als Duitsers niet regelmatig van 1 september 1939 af en tot 25 januari 1946 in België hebben verbleven;

Overwegende dat de eerste rechter terecht beslist heeft dat de vordering ook niet gegrond is voor zover zij ingesteld wordt op artikel 4, par. 2 luidens hetwelk « worden vrijgesteld van de sequestratiemaatregelen de goederen, rechten en belangen van Duitsers die vóór 1 september 1939 regelmatig in België hebben verbleven en bewijzen dat zij het rijk slechts verlaten hebben onder de dwang van een ernstig en nakend gevaar dat hun persoon of hun goederen bedreigde en uitging van de bezetter of van personen in diens soldij »;

Overwegende immers dat uit de memorie van toelichting van het wetsontwerp, dat de wet van 14 juli 1951 geworden is (Parl. besch., Kamer, zitt. 1950, n° 266, 9 november 1950, blz. 2 in fine en 3) alsmede uit het

verslag namens de Commissie voor de Financiën van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, uitgebracht door de heer Meyers op 29 mei 1951 (Parl. Besch. Kamer, zitt. 1950/'51, n° 485, blz. 7 in fine en 8) het duidelijk voortvloeit dat de wetgever van 1951, afbreuk doende op het algemeen principe der ondersequesterstelling van alle Duitse goederen, rechten en belangen, voorgeschreven door de Besluitwet d.d. 23 augustus 1944, een gunst heeft willen verlenen aan de Duitsers die vóór 1 september 1939 regelmatig hier te lande vertoefden, zonder onderbreking genoten of hadden genoten van de bescherming van de Belgische Staat en het Rijksgrootgebied enkel noodgedwongen hadden verlaten om zich aan de strengste sancties van de bezetter op hun persoon of op hun vermogen te onttrekken ;

Overwegende dat deze gunstbepalingen van kwestieus artikel 4 in de geest van de wetgever een uitzonderingsregime instellen; dat zij als dusdanig op beperkte wijze dienen verklaard, en derhalve niet mogen uitgebreid worden tot de door de wet niet voorziene gevallen ;

Overwegende dat daaruit volgt dat appellanten hogerbebedoelde wetsbeschikkingen niet kunnen inroepen daar het vaststaat dat zij het land vrijwillig hebben verlaten om ofwel hun militaire dienstverplichtingen te vervullen ofwel zich uit vrees voor geallieerde luchtbombardementen naar Duitsland bij familieleden te begeven en derhalve noch aan dwang noch aan een ernstig nakend gevaar blootgesteld geweest zijn ;

Overwegende dat het te dien opzichte op te merken valt dat de mobilisatie in de meeste landen ten aanzien van bepaalde staatsburgers als een algemene maatregel van burgerrechtelijke aard wordt aangemerkt die voor de belanghebbenden geen ernstig en nakend gevaar doet ontstaan dat hun persoon of hun goederen bedreigt ;

dat de toepassing van artikel 4, par. 2 uitbreiden tot de ganse categorie Duitsers die gemobiliseerd werden erop zou neerkomen het uitzonderlijk en individueel karakter van de gunstmaatregel voorzien door voormeld artikel te miskennen en de opheffing van de sequestratiemaatregelen open te verklaren ten gunste van al de weerbare Duitsers die vóór 1 september 1939 regelmatig in ons land verbleven en, al weze het tegen hun wil in, België met het Duitse leger hebben verlaten om zich naar Duitsland te begeven en er verder de oorlog tegen België te voeren ;

Overwegende trouwens dat de omstandigheden der zaak toelaten met zekerheid te bevestigen dat eerste appellant, die lid van de Organisatie Todt en van de National Sozialistische Deutsche Arbeiter Partei (N.S.D.A.P.) geweest is, met zijn familie de wijk naar Duitsland genomen heeft geenszins om aan strenge en nakende sancties vanwege de Duitsers te ontsnappen maar wel om, als aanhangers van het naziregime, niet in handen van de geallieerde legers te vallen en dat hij vooraf de nodige maatregelen getroffen heeft om zijn kinderen in veiligheid te brengen ;

Overwegende dat, waar eerste appellant zich op artikel 4, par. 2 waarvan sprake niet kan beroepen, zijn minderjarige zoon Hans niet gerechtigd is te genieten van de gunst voorzien daar par. 3 van gezegd artikel ;

Overwegende dat het dus terecht is dat de eerste rechter, door een gezonde toepassing te maken van de hierboven aangehaalde wetsbepalingen en rechtsprincipes en in overeenstemming met de gevestigde rechtspraak, de oorspronkelijke eis als ongegrond afgewezen heeft,

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van 15 juni 1955, gehoord de heer advocaat-generaal Matthys in zijn eensluidend advies, alle verdere of strijdige conclusiën verwerpend, ontvangt het hoger beroep ; wijst het als ongegrond af ; bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen en veroordeelt appellant tot de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 19 maart 1957.

Voorzitter : M. H. Janssens.

Rechters : M.M. L. Hernould en J. Marck.

Advocaten : Mrs De Cooman loco M. Van Reepingen en Debergh loco E. Ooms.

Handelshuur. — Mogelijkheid van opzegging. — Beding strijdig met artikel 3 der wet van 30 april 1951. — Nietigheid. — Invloed op de geldigheid van de overeenkomst in haar geheel.

Een in een handelshuurovereenkomst voorkomend beding, dat aan de huurder de mogelijkheid biedt tijdens de eerste driejaarlijkse huurtermijn eenzijdig de huur reeds op te zeggen tegen het einde van het eerste en van het tweede huurjaar, is nietig als zijnde in strijd met de dwingende bepalingen van artikel 3 der wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten.

Deze wetsbepaling strekt zowel ter bescherming van de rechten van de huurder als van die van de verhuurder; overigens alle bepalingen van de wet van 30 april 1951 voornoemd zijn van dwingend recht in zoverre de wet zelf de mogelijkheid om er door andersluidende bedingen van af te wijken niet heeft opgehouden. Daarbij dient trouwens geen onderscheid gemaakt te worden naarmate de wetgever de bescherming van de belangen van de huurder dan wel die van de verhuurder heeft beoogd.

De nietigheid van een beding, dat niet de enige bestaansreden van de overeenkomst uitmaakt, heeft niet de nietigheid van de gehele overeenkomst ten gevolge.

N.V. Ganterie Samdam G. t/ N.V. Ciné Rex.

Overwegende dat de oorspronkelijke eis van de huidige appellante ertoe strekt de opzeg tegen 1 december 1955 door haar aan geïntimeerde gegeven bij aangetekend schrijven van 18 mei 1955, geldig te horen verklaren; bijgevolg de mondelinge huurovereenkomst tussen partijen gesloten betreffende een magazijn te Antwerpen, Van Erthornstraat 25, op 1 december 1955, verbroken te horen verklaren;

Overwegende dat het vaststaat en niet betwist wordt :

— dat bij overeenkomst van 4 september 1954 appellante van geïntimeerde een winkel, gelegen te Antwerpen, Van Erthornstraat n° 25, in huur nam voor een termijn van drie - zes - negen jaar, ingang nemend op 1 december 1954 en eindigend op 1 december 1963;

— dat hierbij aan appellante het recht voorbehouden werd om na het eerste en het tweede jaar, de huurovereenkomst te verbreken mits zes maanden vooropzeg;

— dat appellante bij aangetekend schrijven van 18 mei 1955 aan geïntimeerde opzeg gaf tegen 1 december 1955;

Overwegende dat geïntimeerde deze opzeg weigert te aanvaarden, voorhoudende dat de wet van 30 april 1951 in beginsel imperatief is voor beide partijen in al haar bepalingen, zodat partijen van haar beschikkingen niet kunnen afwijken door strijdige overeenkomsten, tenzij die mogelijkheid uitdrukkelijk of stilzwijgend in de wet is voorzien; dat in de stelling van appellante, van de bepalingen van de wet zou kunnen afgeweken worden in de mate dat deze afwijking strekt tot het belang der partij, welke de wet beoogde te beschermen, zodat de betwisting zich zou beperken tot de vraag te weten of artikel 3 der wet de huurder alleen, dan wel de huurder en de verhuurder wil beschermen;

Overwegende dat de eerste rechter, vertrekkend van deze laatste redenering, evenwel een onderscheid maakte tussen het eerste en het derde lid van artikel 3 der wet en oordeelde dat, zo de beschikkingen van het eerste lid van dit artikel blijkbaar genomen werd in het voordeel van de huurder, deze van het derde lid nochtans genomen werd in het voordeel van de verhuurder;

Overwegende dat artikel 3, derde lid, in feite zowel ter bescherming van de rechten van de verhuurder als van deze van de huurder gesteld is; dat de huurder er inderdaad belang bij kan hebben op te zeggen bij het einde van ieder triennaat, terwijl de belangen van de verhuurder er door kunnen gediend worden dat deze opzeg niet vóór het verloop van een triennaat zou kunnen gegeven worden, waardoor hem een zekere standvastigheid van de verhuring gewaarborgd en waarbij hij tegen ontijdige opzeggingen gevrijwaard wordt;

Overwegende dat, wat er ook van zij, «alle beschikkingen waarvan de wet niet toelaat af te wijken, gebiedend zijn» (Verslag Lohest, Senaat, Parl. Besch. 1948-1950, n° 36, blz. 3) en dat de rechtspraak hierbij geen onderscheid maakt al naar gelang de wetsbeschikking het voordeel van de ene dan wel van de andere partij beoogt (Cass., 23 april 1953, J. T. 1953, 322);

Overwegende dat de wet in casu slechts dan andersluidende overeenkomsten nopens de vroegtijdige opzeg erkent, indien deze gesloten zijn in de vormen welke door artikel 3, vierde lid, gebiedend voorgeschreven worden;

Overwegende dat de nietigheid van een beding, dat niet de enige bestaansreden van een overeenkomst uitmaakt, niet de nietigheid van de gehele overeenkomst veroorzaakt (De Page, t. II, n° 786);

Overwegende dat ter zake niet kan gezegd worden dat kwetstige overeenkomst haar enige bestaansreden in het betwiste beding vindt;

Om deze redenen :

De Rechtbank,
Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;
Alle andere en strijdige besluiten van de hand wijzende;

Na erover beraadslaagd te hebben;
Verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond;
Dienvolgens wijst appellante ervan af en bevestigt het bestreden vonnis;
Veroordeelt appellante tot de kosten van het beroep.

NOOT : Zijn de in een handelshuurovereenkomst ingelaste bedingen welke de door de wet voorziene opzeggingsmogelijkheden van de overeenkomst in het voordeel van de huur verruimen, rechtsgeldig of

nietig en moeten ze als dusdanig zonder uitwerking blijven ?

Bovenstaand vonnis sprak zich uit voor de absolute nietigheid van een dergelijk beding.

Luidens artikel 3 van de wet van 30 april 1951 bedraagt de minimumduur van de handelshuurovereenkomsten negen jaar. De huurder kan, volgens het derde lid van deze wetsbepaling, aan de overeenkomst slechts een einde stellen bij het verstrijken van het derde en het zesde jaar, mits een opzegging van zes maanden.

Een deel van de rechtsleer (De Page, Compl., t. III, n° 782 C, 2° in fine; Reyntjes en Van Reepinghen, Précis Propriété comm., n° 246, blz. 263, 1° alinea; Paternostre, Baux Commerciaux, n° 35, in fine; Vrederecht Mechelen-Zuid, 21 mei 1954, R.W. 1954-'55, kol. 726); verdedigt de opvatting dat contractuele bedingen die afwijken van voormelde wetsbepaling doordat ze de huurder toelaten op te zeggen op andere tijdstippen dan bij het verstrijken van het derde en van het zesde huurjaar, slechts zouden aangetast zijn door een betrekkelijke nietigheid. De nietigheid van een dergelijk beding zou dus enkel kunnen worden ingeroepen door die partij in wier voordeel de wetsbepaling, waarop het nietige beding inbreuk maakt, werd uitgevaardigd, dus in casu : de huurder.

Door het in het bij bovenstaand vonnis beslechte geschil de stelling van de absolute nietigheid van een dergelijk beding te aanvaarden en toe te passen heeft de Rechtbank zich gedragen naar de thans vaststaande rechtspraak van het Hof van Verbreking, luidens dewelke de wet van 30 april 1951 voornoemd in principe gebiedend is in al haar bepalingen, zodat de partijen daarvan niet kunnen afwijken door tegenstrijdige overeenkomsten tenzij die mogelijkheid door de wet zelf is voorzien (Cassatie, 23 april 1953, J. T. 1953, 322; Cassatie, 10 juni 1954, J. T. 1954, 515; Cassatie, 11 maart 1955, R.W. 1955-1956, kol. 185).

Terecht heeft de Rechtbank beroep gedaan op het gezag van het Cassatie-arrest dd. 23 april 1953 om de stelling te verwerpen luidens dewelke contractuele afwijkingen van de dwingende bepalingen der wet van 30 april 1951 zouden mogelijk zijn in zoverre die afwijkingen tot voordeel strekken van die partij welke de wet precies beoogde te beschermen. Voormeld arrest dd. 23 april 1953 beslist inderdaad dat de wettelijke verlenging van de lopende huurcontracten tot 18 maanden na de inwerkingtreding van de wet zich opdringt, zowel aan de huurder als aan de verhuurder.

In overeenstemming ten slotte met wat door rechtsleer en rechtspraak aanvaard wordt ter zake van pachtovereenkomsten (Gourdet & Closon, Le Bail à Ferme, n° 3, litt. b), blz. 33; Vred. Louveigné, 6 febr. 1948, J. T., blz. 172) en overeenkomstig de in dit opzicht van toepassing zijnde algemene rechtsbeginselen (De Page, t. II, 786; Fr. Hof van Cassatie, 8 april 1889, D.J. 1890, I, 205) aanvaardde bovenstaand vonnis dat artikel 1172 B. W. in casu geen toepassing kon vinden, zodat de nietigheid van het bewuste beding niet die van de overeenkomst in haar geheel kon meeslepen omdat deze laatste niet kan geacht worden haar enige bestaansredenen in dit beding te vinden.

Stippen we aan dat een ter zake van pachtovereenkomsten in dit opzicht ogenschijnlijk afwijkende beslissing, nl. een vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Charleroi (J. T. 1951, 221) in werkelijkheid slechts de pachtovereenkomst in haar geheel nietig verklaarde omdat de pachtprijs bedongen was op een wijze die door het vonnis strijdig werd geacht met

de bepalingen van artikel 1, alinea 1, van het ministerieel besluit van 30 mei 1945; de rechtbank beschouwde enerzijds de bepalingen van dit ministerieel besluit als zijnde van openbare orde, terwijl ze — blijkbaar terecht — de pachtprijs een essentieel element van de pachtovereenkomst noemt.

E. O.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

20 maart 1957.

Voorzitter : M. Kesteloot.

Rechters : M.M. Desplenter en Van Balberghe.

Advocaten : Mrs Janssens, Casteels, De Greef en Favart.

Auteurswet. — Niet toepasselijkheid van de in artikel 13 van de auteurswet bepaalde uitzondering op muzikale werken.

Krachtens artikel 1 van de auteurswet d.d. 22 maart 1886 heeft de auteur van een letterkundig werk of van een kunstwerk alleen het recht dit werk — op welke wijze en in welke vorm ook — te reproducere of de reproductie ervan toe te laten.

De wet houdt geen beperking in van dit recht ten aanzien van muzikale en plastische werken, daar de in artikel 13 bepaalde uitzondering uitsluitend van toepassing is op letterkundige werken, zoals blijkt uit de geschiedenis van de parlementaire totstandkoming en uit de plaatsing van voormeld artikel 13 in de tweede afdeling, handelend over het auteursrecht op letterkundige werken.

Wanneer door de vereniging van de letterkundige tekst met de muziek een collectief kunstwerk ontstaat, waarop de dichter en de toondichter onverdeelde rechten uitoefenen, brengt zulks niet mede dat de toondichter ten gevolge van zijn medewerking aan dit collectief kunstwerk enig uit zijn kunstprestatie voortvloeiend recht zou verliezen.

S.A.B.A.M. e.a. t/ Desclee en de Brouwer en Cie e.a.

Aangezien de eis ertoe strekt te horen zeggen voor recht dat de liederen van eisers, in overtreding met de wetsbepalingen betreffende de auteursrechten, werden opgenomen en gepubliceerd in het boek « Liederenkrans voor het middelbaar onderwijs »; dienvolgens verweerders te horen verbieden kwestig boek te drukken of te laten drukken en hen te horen veroordelen tot het intrekken en tot het vernielen van de tegenwoordig in België en Nederland nog te koop gestelde uitgaven alsmede tot betaling — hoofdelijk en in elk geval, ieder voor het geheel — van een vergoeding van 100.000 fr. wegens materiële en morele schade, onder voorbehoud van vermeerdering, van dit bedrag in de loop van het geding;

Overwegende dat eisers hun vordering steunen op de krenking der rechten bepaald door artikelen 1, 2 en 4 van de Wet van 22 maart 1886; dat zij voorhouden, dat verweerders misbruik maken van de tolerantie, voorzien door artikel 13 van die wet;

Overwegende dat van de toondichters Jan Broeckx, Lode Devocht, Remi Ghesquièrre, Emiel Hullebroeck, Karel Mestdagh en Renaat Veremans, onderscheidelijk acht, een en twintig, zes en twintig, zestien, vier en twee liederen werden opgenomen in kwestig boek dat samengesteld werd door tweede en derde verweerders

en uitgegeven door eerste verweerder; dat de muziek, met de strofen van de liederen in het boek overgedrukt werd; dat tweede en derde verweerders in korte voetnota's de namen van de dichter en de toondichter, de uitgave waaruit het lied overgenomen werd en aanwijzingen betreffende de uitvoeringen van het lied geven;

Overwegende dat verweerders voorhouden, dat de termen van artikel 13 van de wet van 22 maart 1886 « aanhalingen met het oog op onderricht » zeer breed dienen uitgelegd; dat de tekst van het lied, zijnde een letterkundig element onafscheidbaar verbonden is met zijn melodie; dat artikel 13 hetwelk in de wet gelast werd met het oog op onderricht en opvoeding, van toepassing is voor de aanhalingen van de tekst en van de muziek omdat, bij de enkele aanhaling van de tekst, het lied verminkt zou zijn, hetgeen de muzikale opleiding niet zou dienen; dat het didactisch onverantwoord zou zijn, slechts enkele maten van een lied over te nemen;

Overwegende dat de auteur van een letterkundig werk of van een kunstwerk, ingevolge artikel 1 van de wet van 22 maart 1886, alleen het recht bezit dit werk — op welke wijze en onder welke vorm ook — te reproducere of de reproductie ervan toe te laten; dat de wet geen beperking van dit recht voorziet voor de muzikale en plastische werken, vermits de uitzondering voorzien door artikel 13 uitsluitend van toepassing is op de letterkundige werken (Verbr. 4-12-52, Pas. 1953.I.2 en Advies van de heer Advocaat-Generaal Ganshof van der Meersch; Pierre Recht, « Droit d'Auteur » blz. 136, N° 13; Remouchamps, in administratief Lexicon tw Auteursrecht, N° 77 Pandectes Belges, dl 33, tw Droit d'Auteur, N° 211); dat n.l. in de bespreking over artikel 13 in de wetgevende kamers alleen het recht werd besproken om uit de letterkundige en wetenschappelijke werken citaten te maken die de critiek, de polemiek of het onderwijs voor doel hebben (Benoidt et Descamps, blz. 194 en 284); dat artikel 13 overigens niet ingelast werd in de eerste afdeling van de wet getiteld « Over het Auteursrecht in het algemeen », doch wel in de tweede afdeling « Over het auteursrecht van letterkundige werken »;

Overwegende dat de muziekteksten niet gecomponeerd werden door de dichter die de letterkundige teksten van de kwestige liederen schreef; dat de kunstprestatie van de toondichter erin bestaat grafische tekens die klanken verbeelden, in een bepaalde maat en ritme te ordenen, om door deze klankverbindingen de inhoud van een gedicht te verklanken; dat de prestatie van de toondichter aldus bestaat in de schepping van een muzikaal kunstwerk; dat deze schepping in wezen verschilt van deze van de dichter die een letterkundig kunstwerk voortbrengt; dat, wanneer er, door de vereniging van de letterkundige tekst met de muziek, een collectief kunstwerk ontstaat over hetwelk de dichter en de toondichter onverdeelde rechten uitoefenen (Les Nouvelles, Droits intellectuels, N° 229; artikel 18 van de Wet) dit niet medebrengt, dat de toondichter tengevolge van zijn medewerking aan dit collectief kunstwerk enig recht, dat hij put in zijn kunstprestatie, zou verliezen; dat de melodie die hij voor het gedicht schiep, op dezelfde wijze beschermd wordt als om het even welke andere melodie (Nouvelles, Loc. cit. N° 234), zodat zij, zonder zijn toestemming, niet mag gereproduceerd worden;

Overwegende dat wanneer het overdrukken van de volledige muziektekst van liederen onbetwistbaar veel moet bijdragen tot het onderwijs van de muziek en tot de vorming van de kunstsmaak, dit, in de huidige stand van de wetgeving, slechts mag geschieden mits vervulling van de voorwaarden waaraan de toondichter zijn toestemming tot het overdrukken verbindt:

Overwegende dat verweerders vruchteloos voorhouden, dat eisers geen schade leden; dat het weliswaar aanvaardbaar is dat kwestig boek ertoe bijgedragen heeft de toondichters van de erin opgenomen liederen te doen waarderen, doch dat de publicatie van het boek een inbreuk blijft op het moreel recht dat eisers alléén hebben om de publicatie hunner liederen toe te laten; dat kwestig boek drie maal op drie duizend exemplaren werd uitgegeven; dat in het voorwoord gezegd wordt, dat de liederen «met het oog op het praktisch gebruik in het familie- en verenigingsleven in vijf groepen ondergebracht werden» dat het boek dus niet uitsluitend bestemd blijkt voor onderwijsinrichtingen, doch voor brede kringen; dat een talrijk zangminnend publiek aldus niet meer verplicht is de uitgaven van de liederen te kopen, vermits de muziek die in kwestig boek overgedrukt werd — al ontbreekt de pianobegeleiding — toelaat de liederen volledig te zingen en zelfs de muziek met sommige instrumenten uit te voeren;

Overwegende dat hoofdeiseres op 26 februari 1951, aan eerste verweerster schreef dat haar in 1943 door de toenmalige Navea, mits naleving van bepaalde voorwaarden, toelating verstrekt werd, om een aanzienlijk aantal liederen met tekst en melodie, doch zonder begeleiding, te reproduceren; dat er aldus geen twijfel bestaat dat een toelating voor de eerste uitgave werd verleend, zodat wegens de eerste uitgave, geen schadevergoeding kan opgevorderd worden; dat verweerders echter niet in het minst bewijzen, dat zij voor de tweede en voor de derde uitgave de vereiste toelating van eisers bekwamen;

Overwegende dat de hoofdeiseres op 25 oktober 1951 aan eerste verweerster liet weten dat hare globale vordering voor de tweede en derde uitgave 46.899 fr. bedroeg, doch geen voldoening bekam; dat het, rekening houdende met het aantal liederen van eisers in de tweede en derde uitgave opgenomen en met het door hoofdeiseres op 25 oktober 1951 gevorderde bedrag, billijk voorkomt de vergoeding wegens morele en stoffelijke schade, door eisers geleden, op 60.000 fr. vast te stellen; dat de eis voor het overige gegrond voorkomt;

Om deze redenen :

De rechtbank, geeft akte aan eiser Ghesquiére René van de afstand van zijn eis; zegt voor recht dat het in overtreding is met de wetsbepalingen betreffende de auteursrechten, dat de liederen van eisers opgenomen en gepubliceerd werden in het boek «Liederenkrans voor het Middelbaar Onderwijs», dat uitgegeven werd door eerste verweerder en samengesteld werd door tweede en derde verweerder; Verbiedt verweerders kwestig boek te drukken of te laten drukken; veroordeelt hen tot het intrekken en tot het vernielen van de tegenwoordig in België en Nederland nog te koop gestelde uitgaven van kwestig boek;

Veroordeelt verweerders hoofdelijk tot het betalen van een schadevergoeding aan eisers van zestig duizend frank, te vermeerderen met de gerechtelijke intresten.

Veroordeelt verweerders tot de gerechtskosten.

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling, behalve wat de gerechtskosten betreft.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE HASSELT

2e Kamer. — 19 januari 1957.

Voorzitter : M. Kranzen.

Rechters : M.M. Léen en Perilleux.

O.M. : M. Dossaer.

Advocaten : Mrs. Byvoet en Fr. Willems.

Wegverkeer. — Voetgangers.

Zo er redenen bestaan om aan de voetgangers aan te raden de linkerkant te volgen, bestaan er echter in de huidige toestand geen voldoende redenen om het niet naleven van deze raad als een fout aan te merken.

Een voetganger levert dezelfde hindernis op voor het verkeer van voertuigen, of hij links of rechts loopt; de raad links te lopen wordt dan ook alleen gegeven, opdat de voetgangers zich beter rekenschap zouden geven van een naderend gevaar.

Op een zes meter brede weg zonder begaanbare bermen loopt de links schrijdende voetganger het grootste gevaar verrast te worden door een eveneens links rijdend voertuig.

O.M. en De Boel B.P. t/ Van der Borcht

Beticht van te Tessengerlo, op 17 september 1956 :

A) Onvrijwillig bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, doch zonder het inzicht om de persoon van een ander aan te randen, slagen of verwondingen te hebben toegebracht aan : De Boel, Petrus, en De Boel, Victor, Bij samenhang :

B) Bestuurder zijnde van een voertuig dat een rijbaan volgt, verzuimd te hebben zo dicht mogelijk bij de rechterraand van die baan te blijven;

Overwegende dat het feit A ten laste van betichte gelegd, bewezen is door het ter zitting gedane onderzoek; dat inderdaad, welke ook de onvoorzichtigheid van de slachtoffers moge geweest zijn, betichte in elk geval, indien hij oplettend en voorzichtig geweest ware, dezen had moeten kunnen vermijden en hij dus strafrechtelijk aansprakelijk is;

Overwegende dat het feit B te zijnen laste gelegd niet voldoende bewezen is;

Overwegende dat uit het ter zitting gedane onderzoek blijkt dat de bermen van de gevolgde weg, bij donkere nacht, als onbegaanbaar moeten beschouwd worden;

Overwegende dat ten laste van de slachtoffers niet bewezen is dat deze niet de rand van de rijbaan zouden hebben gevolgd;

Overwegende dat indien er redenen bestaan om aan de voetgangers aan te raden de linkerkant van de weg te volgen, er nochtans in de huidige toestand geen voldoende redenen bestaan om het niet naleven van deze raad als een fout te weerhouden;

Overwegende dat vooreerst moet worden aangestipt dat een voetganger dezelfde hindernis uitmaakt voor het verkeer van voertuigen, of hij nu links of rechts gaat; dat de raad links te gaan dan ook alleen wordt gegeven, opdat de voetgangers zich beter rekenschap zouden geven van een naderend gevaar;

Overwegende echter dat op een weg van 6 m breedte, zonder begaanbare bermen, de links gaande voetganger het grootste gevaar loopt verrast te worden door een eveneens links rijdend voertuig dat een ander inhaalt; Overwegende dat bepaald in het onderhavige geval

links gaande voetgangers niet veilig zouden zijn geweest voor de onoplettende betichte, die beweert kort voor de aanrijding links te hebben gereden om wielrijders in te halen;

Overwegende dat uit deze laatste omstandigheid nog voortspruit dat enerzijds de slachtoffers aan de uiterste rechterzijde moeilijker een gevaar konden vermoeden, terwijl betichte hen des te gemakkelijker had kunnen vermijden, met bij afwezigheid van tegenliggers niet onoplettend de uiterste rechterzijde te hernemen; dat aldus ook op burgerlijk gebied de ganse verantwoordelijkheid valt ten laste van betichte;

Overwegende dat ten opzichte van de burgerlijke partij De Boel, Lambert betichte, niet betwist de schadeposten ten belope van: 3.000 fr. + 330 fr. + 180 fr. + 20.700 fr. = 24.210 fr.; dat hij eveneens akkoord gaat met de aanstelling van een deskundige; dat het billijk is boven de vermelde som een voorschot toe te kennen van 10.000 fr., voor de meerdere schade;

Overwegende dat ten opzichte van de burgerlijke partij De Boel, Victor, betichte, niet betwist schadeposten ten belope van 380 fr. + 2.000 fr. + 1.146 fr. = 3.526 fr.; dat het billijk is aan deze burgerlijke partij toe te kennen een vergoeding van 600 fr. voor morele schade;

.....

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

15 maart 1957.

Alleen rechtsprekend rechter: M. Driessen.
O.M.: M. Noelmans.

Valse naam. — Opgeven van een valse naam aan de Rijkswacht. — Ondertekening van verklaring met die valse naam.

Het opgeven van een valse naam aan de Rijkswacht levert het in art. 231 W.v.S. strafbaar gestelde misdrijf op.

Het ondertekenen van zijn verklaring met die valse naam is echter niet de in art. 196 W.v.S. strafbaar gestelde misdaad.

Door aldus te handelen heeft verdachte in casu enkel beoogd te voldoen aan het verzoek van de Rijkswacht om zijn verklaring te ondertekenen.

Mocht verdachte zulks geweigerd hebben dan zou hij verplicht geweest zijn dadelijk zijn ware identiteit op te geven en aldus het zo even door hem gepleegde misdrijf te bekennen; niemand is verplicht een door hem gepleegd misdrijf te bekennen.

Het bijzonder opzet om te bedriegen, door de artt. 196 e.v. W.v.S. vereist, is in casu niet ten uitvoer gebracht door het plaatsen van bedoelde handtekening, maar bestond reeds van het ogenblik, dat de valse naam mondeling werd opgegeven.

O.M. t/L.

Overwegende dat betichte na sluitingsuur in een herberg betrappt en niet in het bezit zijnde van zijn eenzelveheidskaart aan de Rijkswacht een uitgedachte naam opgaf en deze naam, als zijn handtekening, plaatste onder zijn verklaring genoteerd door de Rijks-

wacht in haar inlichtingsboekje; dat hij later, eer zijn identiteit werd ontdekt, spontaan zich ging bekend maken;

Overwegende dat het opgeven van een valse naam aan de Rijkswacht in die omstandigheden voorzeker het misdrijf uitmaakt voorzien in artikel 231 van het strafwetboek; en als dusdanig dient bestraft te worden;

Overwegende echter dat het bovenbedoeld ondertekenen met een valse naam niet de misdaad daarstelt voorzien bij artikel 196 van het Strafwetboek;

Overwegende immers dat betichte door aldus te handelen enkel beoogd heeft te voldoen aan het verzoek der Rijkswacht om zijn verklaring te tekenen;

Overwegende dat moest betichte zulks geweigerd hebben hij verplicht zou geweest zijn dadelijk zijn ware identiteit op te geven en aldus het misdrijf dat hij kwam te plegen te bekennen; dat niemand verplicht is een bedreven misdrijf te bekennen;

Overwegende dat het bijzonder opzet te bedriegen, vereist door artikel 196 en volgende van het Strafwetboek, in casu niet ten uitvoer werd gebracht door het plaatsen van bedoelde handtekening, maar reeds bestond en verwezenlijkt was vanaf het ogenblik dat de valse naam mondeling werd opgegeven;

Overwegende dat het ook niet opgaat te beweren dat betichte het opzet zou gehad hebben de openbare orde te schaden door zich te onttrekken aan mogelijke rechtsvervolgung;

Overwegende immer dat betichte op dit ogenblik vermoedelijk niet eens heeft gedacht aan mogelijk schaden der openbare orde en dat men zich overigens kan afvragen of de openbare orde wel geschaad wordt door het onbestraft blijven ener overtreding als deze op dewelke betichte door de Rijkswacht betrappt werd en voor dewelke hij overigens niet wordt vervolgd;

Overwegende dat de betichting in de dagvaarding ten laste van betichte gelegd, dus niet bewezen is;

Overwegende dat de betichting van valse naamdracht, waarvoor betichte vrijwillig verscheen, wel te zijnen laste bewezen is;

Om deze beweegredenen:

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak;

Spreekt betichte vrij voor de betichting te zijnen laste in de dagvaarding aangehaald en gepleegd zijnde op 16 januari 1956;

Verklaart betichte plichtig aan de betichting van valse naamdracht, waarvoor hij vrijwillig verscheen is, en zoals in voorgaande beweegredenen vastgesteld;

Dienvolgens veroordeelt hem voor valse naamdracht tot een boete van dertig frank, gebracht op zeshonderd frank.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

2 februari 1957.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.
 Referendaris : M. Vandekerckhove.
 Advocaten : Mrs d'Hulst en d'Hooghe.

Gerechtigd akkoord, gevolgd door faillietverklaring. — Gevolgen van de ontbinding van het gerechtelijk akkoord. — Nietigheid of vernietigbaarheid van rechtshandelingen van de schuldenaar.

Door de ontbinding van het gerechtelijk akkoord wordt deze overeenkomst tussen schuldenaar en schuldeisers teniet gedaan, niet slechts vanaf de dag van het ontbindend vonnis, maar met terugwerkende kracht (toepassing van art. 1184 B.W.).

Bij ontbinding van het gerechtelijk akkoord, faillissement binnen de zes op de ontbinding van het akkoord volgende maanden en terugbrenging van het tijdperk der staking van betalingen op de dag van het verzoek om gerechtelijk akkoord, blijkt het wettelijk systeem van nietigheden, resp. vernietigbaarheden, het volgende te zijn :

1) de in artikel 11 van de wet op het gerechtelijk akkoord genoemde handelingen, door de verzoeker verricht tijdens de procedure van het gerechtelijk akkoord, d.i. tot en met de bekrachtiging bij vonnis, zijn nietig, indien zij verricht zijn zonder toestemming van de rechter-commissaris en vernietigbaar krachtens de artikelen 445 en 447 Fw., niet krachtens artikel 446 Fw., indien zij verricht zijn met toestemming van de rechter-commissaris.

2) De door de verzoeker na de bekrachtiging verrichte handelingen, d.i. op het ogenblik, dat artikel 11 niet meer toepasselijk is, zijn onderworpen aan het gemene recht in zake faillissement en dus vernietigbaar krachtens de artikelen 445, 446 en 447 Fw.

In artikel 446 Fw. moet door de kennis, die de medecontractant van de schuldenaar had van de staking van betaling, worden verstaan een bijzondere kennis op het ogenblik van de rechtshandeling en niet een algemene kennis, voortspruitend uit een wettelijke publiciteit.

Wanneer bij het vonnis tot bekrachtiging van het akkoord de vervreemding van « kapitaalgoederen » door de schuldenaar afhankelijk is gesteld van de schriftelijke toestemming van een door de rechtbank benoemde « toezienaar », is de sanctie van het gemis van die toestemming niet de nietigheid van de door de schuldenaar gedane vervreemding.

De sanctie bestaat in het feit, dat de toezienaar de onregelmatigheid ter kennis zal brengen van de Rechtbank teneinde de faillietverklaring te verkrijgen.

Mr Roelandts q.q. (faillissement Demeire) t/
 Vermeylen.

Gezien de daging van 1 september 1956, waarbij eiser jegens verweerder de nietigverklaring van de verkoop van een auto vordert en de teruggave van de auto in natura, zoniet betaling van 29.000 fr. met de verwijlrente sinds 15 oktober 1953 tot aan de daging, de rechtelijke rente en de kosten van het geding;

Feiten.

Demeire dient op 27 juli 1953 een verzoekschrift

in, strekkende tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord.

Het vonnis van 26 september 1953 bekrachtigt het gerechtelijk akkoord gesloten met de schuldeisers en bepaalt in het beschikkende gedeelte wat volgt :

« De rechtbank, bekrachtigt het door de schuldeisers op 21 september 1953 aan de verzoeker toegestaan gerechtelijk akkoord met dien verstande dat de heer Stricanne Victor, handelaar te Moeskroen, A. den Reepstraat 15, als toezienaar over het bedrijf en de werkzaamheden van verzoeker aangesteld wordt en als lasthebber om zesmaandelijks en voor het eerst op 31 januari 1954 de afkortingen van verzoeker in ontvangst te nemen en pro rata de inschuld van ieder der thans bestaande schuldeisers van verzoeker te verdelen, en tevens dat Stricanne Victor bij het opnemen van zijn functie een volledige inventaris zal opmaken van het gehele activabezit van verzoeker aan wie het verboden is de kapitaalgoederen van dit bezit zonder de geschreven toestemming van Stricanne te vervreemden of zelfs te verhuren ».

Het vonnis worddt, overeenkomstig artikel 25 W.G.A. bekendgemaakt door integrale aanplakking in de gehoorzaal der rechtbank van koophandel te Kortrijk en door publikatie bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad en het weekblad « Atlas » te Kortrijk.

Na dit vonnis en gedurende de loop van dit gerechtelijk akkoord verkoopt Demeire op 15 oktober 1953 zijn auto « Citroën » aan Vermeylen voor 29.000 fr.;

Vermeylen woont te Rumbeke en het staat vast dat Demeire over geen gerechtelijk akkoord of verbod tot vervreemding gesproken heeft en de betaalde prijs ernstig is.

Door vonnis van 13 maart 1954 wordt het gerechtelijk akkoord wegens niet-uitvoering door Demeire ontbonden en deze laatste failliet verklaard.

Het faillietvonnis stelt het tijdstip der staking van betalingen overeenkomstig artikel 38 W.G.A. vast op de dag dat Demeire het gerechtelijk akkoord heeft aangevraagd, weze 27 juli 1953;

Thans vordert de curator de nietigverklaring van de voormelde verkoop, op grond van artikel 25 en artikel 38, 2° lid W.G.A., omdat hij zonder toestemming van de Rechter-Commissaris, ten minste zonder de schriftelijke toestemming van de in het vonnis aangestelde toezienaar Victor Stricanne gebeurde, en op grond van artikel 446 Fw. omdat Vermeylen de staking van betaling kende.

In rechte.

Overwegende dat verweerder volgende verweren voorhoudt :

1. de eis is onontvankelijk omdat het gemis aan toelating van de Rechter-Commissaris of van de toezienaar uit niets blijkt;

2. de eis is laattijdig omdat hij ingediend wordt na ontbinding van het gerechtelijk akkoord en tijdens het faillissement;

3. de eis is ongegrond omdat de curator de toepasselijkheid van artikel 38 niet bewijst;

omdat het gepubliceerde uittreksel niets nopens het verbod van vervreemding der kapitaalgoederen inhoudt;

omdat de toezienaar toezicht moest houden en hij niet over de machten beschikt die de Rechter-Commissaris na het bekrachtigend vonnis van 26 september 1953 ophoudt met zijn functie en macht, en subsidiair omdat de term kapitaalgoederen vaag is, niet net omlijnd, dubbelzinnig en voor interpretaties vatbaar; omdat ten slotte de massa der schuldeisers zich

onrechtmatig zou verrijken daar de opgestreken prijs reeds voor de schuldeisers gediend heeft en vermits, ware de auto niet verkocht geworden, hij op het moment van het faillietvonnis een veel geringere waarde had gehad;

Ontvankelijkheid.

Overwegende dat de kwestie, of al dan niet toelating aan Demeire tot verkoop van de auto werd gegeven, een vraag is ten gronde en verder zal worden behandeld;

Laattijdigheid.

Overwegende dat Vermeylen geen enkele rechtsgrond aangeeft om tot laattijdigheid van de eis te besluiten;

dat laattijdigheid bestaat ofwel krachtens een wetsartikel, ofwel in de vorm van een verjaringstermijn en Vermeylen hier geen enkel voor hem bevrijdende termijn kan inroepen;

Ten gronde.

Overwegende dat door de ontbinding van het gerechtelijk akkoord deze overeenkomst tussen schuldenaar en schuldeisers tenietgedaan wordt niet louter vanaf de dag van het ontbindend vonnis, maar met terugwerkende kracht (toepassing van art. 1184 B.W., Fred. T. VIII, n° 763 en n° 775); cfr. R.P.D.B. V° Concordat, n° 477 en 518);

dat om deze terugwerkende kracht te bestrijden de wetgever van 1946 uitdrukkelijk art. 39 in de wet heeft moeten inlassen;

Overwegende dat, bij ontbinding van het gerechtelijk akkoord, faillissement binnen de 6 maanden op de ontbinding van het akkoord volgend en terugbrenging van het tijdperk der staking van de betalingen op de dag der aanvraag van het gerechtelijk akkoord, het wettelijk systeem der niet-tegenstelbaarheden het volgende blijkt te zijn (artikel 38 der samengeschaalde wetten nopens het gerechtelijk akkoord kunnende verder geïnterpreteerd worden zoals artikel 29 der wet van 29 juni 1887 werd uitgelegd, vermits de tekst dezelfde is gebleven) :

1. de handelingen van artikel 11 W.G.A. door de verzoeker tijdens de rechtspleging van het gerechtelijk akkoord gesteld, d.i. tot en met de bekrachtiging door vonnis, zijn, indien gesteld zonder de toestemming van de rechter-commissaris nietig, indien gesteld met de toestemming van de rechter-commissaris vernietigbaar krachtens artikel 445 en 447 F.w., niet krachtens artikel 557 F.w.;

2. de handelingen door de verzoeker na de bekrachtiging gesteld, weze op een ogenblik dat artikel 11 niet meer toepasselijk is, zijn onderworpen aan het gemeen recht in zake faillissement en dus vernietigbaar krachtens artikelen 445, 446 en 447 F.w. (Beltjens, Enc. Dr. Comm. Belge, 1900, T. III, artikel 6 wet van 29 juni 1887, n° 11);

Overwegende dat ter zake zonder enige twijfel de voorwaarden voor toepassing op de bestreden verkoop, gesteld na de bekrachtiging van het gerechtelijk akkoord, van artikelen 445 en 447 F.w. ontbreken;

Overwegende dat de curator art. 446 F.w. inroept : verkoop door Demeire in het tijdperk der staking van betalingen en vóór het faillietvonnis aan Vermeylen, die kennis van de ophouding der betalingen had;

Overwegende dat geen bewijs van deze kennis kan gehaald worden uit de aanvraag tot gerechtelijk ak-

koord, welke aanvraag in rechte met de bekentenis van staking van betalingen gelijkstaat en geacht wordt ter kennis van Vermeylen te zijn door de publikatie van het bekrachtigend vonnis, daar aldus elke rechtshandeling onder bezwarende titel van de gerechtelijk akkoordgenieter vernietigbaar wordt, hetgeen onrechtmatig is, de akkoordgenieter praktisch belet te werken en niet door de wetgever werd bedoeld;

dat een bijzondere kennis in hoofde van de contractant op het ogenblik van de rechtshandeling bedoeld is en niet een algemene kennis, spruitend uit een wettelijke publiciteit, m.a.w. wist Vermeylen bij de aankoop van de auto dat Demeire zijn betalingen had gestaakt;

Overwegende dat de curator dit moet bewijzen en het niet doet, zelfs niet poogt te doen ;

Overwegende echter dat de curator de nietigverklaring van de verkoop ook nog vordert op grond van het door Vermeylen gekende verbod van vervreemding zonder de schriftelijke toestemming van de in het vonnis aangestelde toezienaar Victor Stricanne;

Overwegende dat hier 2 vragen rijzen :

1. Moest Vermeylen dit voorwaardelijk verbod kennen ?

2. Zo ja, brengt het gemis aan toestemming van de toezienaar nietigheid van de verkoop mede ?

Overwegende dat het vonnis, het gerechtelijk akkoord bekrachtigend, wettelijk en volgens de vereisten van artikel 25 W.G.A. wers bekendgemaakt, integraal door de aanplakking in de gehoorzaal der Rechtbank van Koophandel en bij uittreksel door publikatie in te bladen;

Overwegende dat een dergelijk vonnis een nieuwe rechtstoestand schept en gevolgen heeft, alsmede geldt jegens eenieder, d.i. alle de schuldeisers en alle derden die belang hebben bij de kennis van de handelingsbekwaamheid van de verzoeker (door publikatie van het verzoekschrift werd de beperking van deze handelingsbekwaamheid kenbaar gemaakt en door de tweede publikatie kennen zij de herwonnen bekwaamheid, al dan niet door voorwaarden ingeperkt, zodat openbaarmaking ervan noodzakelijk is (R.P.D.B. V° Faillite n° 24 en 185);

dat deze bekendmaking in de bedoeling van de wetgever dient om de derden op de hoogte te stellen (Fredericq, T. VIII, n° 716, blz. 953);

Overwegende dat deze bekendmaking krachtens een de grens van de fictie rakend wettelijk vermoeden een kennis in abstracto van het vonnis en zijn inhoud verleent, zonder zich om enige concrete kennis te bekommeren, de gerechtigheid in zake wettelijke bekendmaking omwille van de maatschappelijke orde en zekerheid opgeofferd worden aan de techniek van het recht (De Page, T. I n° 205 en T. III, n° 935, blz. 885, noot 3) op een voor de leek in het recht moeilijk te begrijpen wijze;

Overwegende dat krachtens dat onwederlegbaar vermoeden Vermeylen geacht wordt kennis van het vonnis en dus ook van de voorwaardelijke verbodsbepaling te hebben gehad;

Overwegende dat de wetgever van 1946 het toezicht op de schuldenaar heeft willen verscherpen (Fredericq, T. VII n° 715);

dat het vonnis hier een toezienaar heeft aangeduid, bedongen door de schuldeisers, dewelke een gerechtelijk mandaat vervult en zijn controle macht uitoefent in akkoord met de Rechter-Commissaris (art. 30, 5e lid W.G.A.) die, in tegenstrijd met verweerders' stelling, na de bekrachtiging van het akkoord niet verdwijnt;

dat de rol van toezienaar erin bestaat te waken over

de stipte uitvoering van de verbintenissen van de schuldenaar, over eerbiediging der gelijkheid van de schuldeisers en over de nakoming van de speciale verplichtingen in het vonnis vermeld;

Overwegende dat Vermeylen geen schriftelijke toestemming van de toezienaar Victor Stricanne gevraagd heeft, maar dat de sanctie van dit gemis aan toestemming niet de nietigheid van de aankoop is;

Overwegende dat deze toestemming in rechte niet gelijkstaat met die van de rechter-commissaris, in artikel 11 W.G.A. bedoeld; noch met die van de toezienende commissaris in artikel 613, 2° lid uitstel van betaling vermeld, vermits artikel 38 W.G.A. dit geenszins aangeeft;

dat geen nietigheid bestaat tenzij wegens het ontbreken van een bestanddeel, wezenlijk aan de aard der handeling zelf of krachtens de wet (De Page, T. I, n° 95);

dat de toestemming van de toezienaar hier niet door de wet is voorzien en geen wezenlijk bestanddeel van de verkoop uitmaakt;

dat het verbod voor de schuldenaar geldt en de sanctie bestaat in het feit dat de toezienaar de wanprestatie van de schuldenaar aan de rechtbank kenbaar maakt, ten einde het faillissement te bekomen;

Overwegende verder dat Vermeylen gerechtigd is het verbod zo beperkend mogelijk uit te leggen en onder kapitaalgoederen van het vonnis slechts diegene te verstaan die Demeire op het vonnismoment bezat en door de schuldeisers gekend waren;

dat Demeire opnieuw gerechtigd werd nieuwe rechtshandelingen te stellen zonder de tussenkomst van iemand;

dat Vermeylen niet kon weten in hoeverre Demeire, die de auto te koop aanbood, een rechtshandeling stelde nopens goederen die hij tijdens de rechtspleging van het gerechtelijk akkoord bezat en waarvoor de toestemming van de toezienaar vereist was, ofwel nopens nieuwe aangeworven goederen;

dat deze twijfel ten gunste van Vermeylen moet uitvallen;

Overwegende nog dat Vermeylens' kennis van de inbreuk, door Demeire gepleegd, geen nietigheid van de handeling tot gevolg heeft, vermits de, weliswaar omstreden, rechtspraak van het Hof van Verbreking (24 november 1932, Pas. 1933, I, 19) nopens de fout van de derde, medeplichtig aan de schending door een contractant van zijn verplichtingen, leert dat de derde opzettelijk moet handelen om tot schuldige aansprakelijkheid gehouden te zijn, verre van de rechtshandeling tussen de derde en de foutieve contractant nietig te verklaren;

Overwegende ten slotte dat Demeire de normale tegenwaarde van de auto ontvangen heeft, zodat de toezienaar geen reden tot weigering van zijn toestemming had en de verduistering van de koopsom een handeling is waarvoor Vermeylen in geen deele aansprakelijk is;

Om deze redenen,

De Rechtbank,
alle andere besluiten afwijzend,

Ontzegt aan de curator zijn vordering; kosten ten zijnen laste;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1e kamer. — 30 november 1956.

Voorzitter : M. Dirix.

Rechters : M.M. Maes en Belpaire.

Referendaris : M. Cloquet.

Overeenkomst tussen caféhouder en brouwerij. — Nietige bedingen. — Deze nietigheid maakt in casu niet de gehele overeenkomst nietig.

Overeenkomst, waarbij een caféhouder zich verplicht voor de tijd, dat hij het café zal huren of drijven, alle bieren uitsluitend van een bepaalde brouwerij te betrekken, die als « tegenprestatie » een volledig nieuw cafémeubilair en een volledige bierpompinstallatie in bruikleen geeft.

Het feit, dat de caféhouder niet meer huurder is, doch eigenaar is geworden van het café, ontslaat hem niet van de verbintenissen, die hij geldig jegens de brouwerij heeft aangegaan.

Beding, dat de caféhouder alle bieren bij de brouwerij zal moeten betrekken, zolang hij een café zal houden op vorenbedoeld adres of elders. Gezien de onbeperktheid van het verbod, is dat beding nietig wegens strijd met de vrijheid van werk en handel.

Beding, dat de caféhouder verplicht zal blijven alle bieren van de brouwerij te betrekken, zelfs indien deze het in bruikleen gegeven cafémeubilair mocht terugnemen. Ook dat beding is nietig, daar het erop zou neerkomen, elke oorzaak aan de overeenkomst te ontnemen.

De nietigheid van deze bedingen maakt echter niet de gehele overeenkomst nietig, maar heeft uitsluitend ten gevolge, dat de nietige bedingen als niet beschreven moeten worden beschouwd. Bedoelde bedingen hebben bij het aangaan van de overeenkomst inderdaad geen beslissende rol gespeeld in de toestemming van partijen.

N.V. Brouwerij Mertens t/Creyne-Cant.

Overwegende dat de vordering in de eerste plaats tot de uitvoering strekt van de overeenkomst van 15 juni 1948, waarbij verweerders zich verbonden « Voor den duur dat zij het caféhuis « In 't Paviljoen » » in huur en/of in uitbating zullen hebben, om alle » bieren — zo op vaten als op flessen — en andere » dranken nodig voor de uitbating van hunne herberg » op voornoemd adres of elders, of voor hun persoonlijk » verbruik, enkel en alleenlijk af te nemen van de Brouwerij Mertens, n.v. » ;

Overwegende dat verweerders niet betwisten dat waar zij in 1948 voor een waarde van ongeveer 45.000 fr. bier afnamen van eiseres, dit bedrag sedertdien gestadig verminderde tot de volgende (afgeronde) sommen :

in 1950 : 36.000 fr. ; in 1952 : 26.000 fr. ; in 1954 en 1955 : 17.000 fr. ;

Overwegende dat verweerders in het begin van 1956 slechts bij eiseres nog voor 1.733 fr. dranken afnamen en op 30 april 1956 verklaarden er geen meer bij haar te zullen afnemen in de toekomst, omdat zij eigenares geworden waren van de herberg, waarvan spraak in de overeenkomst van 15 juni 1948 ;

Overwegende dat het feit dat zij niet meer huurders doch eigenaars geworden zijn van de herberg waarin verweerders hun drankgelegenheid uitbaten, de verbintenissen niet wegcijfert welke zij tegenover eiseres geldig kunnen aangegaan hebben ;

Overwegende dat de overeenkomst van 15 juni 1948 als voorwerp heeft het afnemen van dranken ;

dat gezegde verbintenis bedongen was als de « tegenprestatie » van de bruikleen van « een volledig, geassorteerd, nieuw cafémobiel, en ene volledige bierpompinstallatie », hebbende een waarde, in 1948, van ongeveer 92.000 fr. ;

Overwegende dat verweerders voorhouden dat de overeenkomst nietig is omdat de verbintenis van afname van dranken bij eiseres, bedongen werd op een wijze die de verbintenis, volgens hen, onbeperkt maakt in de tijd en in de ruimte, vermits het contract bepaalt dat de verweerders de dranken bij eiseres zullen moeten afnemen zolang zij een herberg zullen uitbaten « op voornoemd adres of elders » ;

Overwegende dat verweerders, in die zin, ook hadden kunnen gewag maken van het passus van de overeenkomst (artikel 4, tweede lid), waarin wordt voorzien dat de verbintenis van verweerders om bij eiseres bier af te nemen, zou blijven bestaan zelfs indien de Brouwerij het geleende cafémobiel zou terugnemen ;

Overwegende dat de eerste voorwaarde, gezien de onbeperkte van het verbod, nietig is als strijdig met de vrijheid van werk en van handel ;

dat het tweede beding eveneens nietig is, vermits het er op zou neerkomen elke oorzaak aan de overeenkomst te ontnemen, indien het van eiseres mocht afhangen op elk moment en van af het begin, terug te komen op de bruikleen, wanneer verweerders integendeel tot de afname van dranken verbonden waren en verbonden zouden blijven ;

Overwegende dat de nietigheid van bedoelde bedingen — hoe zeer het ook te betreuren weze dat eiseres door dergelijke voorwaarden aan de schuldenaar de indruk geeft van een leeuwenbeding — niettemin niet, in onderhavig geval, de gehele overeenkomst nietig maakt, doch uitsluitend voor gevolg heeft dat de nietige voorwaarden van onbeperkte van de verbintenis als niet geschreven dienen beschouwd te worden ;

Overwegende dat gezegde voorwaarden inderdaad in de besproken overeenkomst geen determinerende rol hebben gespeeld in de toestemming van de partijen (De Page, supplement aan deel I, n° 156) ; (wel de tegenprestatie, niet haar onbeperkte) ;

dat de overeenkomst in feite beoogde de bruikleen, door eiseres, van roerende voorwerpen hebbende een waarde van ongeveer 92.000 fr., dit voor een normale duur, tegen het afnemen van dranken, door verweerders, eveneens gedurende een normaal aantal jaren ;

Overwegende dat gezien 1°) de waarde van het in bruikleen gegeven mobiel, speciaal geassorteerd was aan de door verweerders uitgebete installatie, 2°) het feit dat gezegd mobiel speciaal geassorteerd was aan de door verweerders uitgebete installatie, 3°) het feit dat na 8 jaar het litigieus mobiel in feite door sleet veel van waarde moet verminderd zijn en dat de gestadig afnemende belopen van de verkopen van dranken in de herberg van verweerders, de normale delging van de geleende meubelen niet heeft verzekerd, het oordeelkundig voorkomt op tien jaar vanaf de dag van de overeenkomst, de normale duur te bepalen van de verplichting van verweerders om zich van dranken bij eiseres te voorzien ;

Overwegende dat verweerders derhalve door die verbintenis nog verbonden waren toen zij op 26 mei 1956 aan hun verplichtingen te kort kwamen en de overtredingen pleegden welke door deurwaarder Aimé Van Puyvelde op voormelde datum werden vastgesteld ;

Overwegende dat verweerders niet betwisten dat zij als forfaitaire vergoeding hiervan een som van 5.000

frank verschuldigd zijn (artikel 6 van de overeenkomst) ;

Om deze redenen,

de Rechtbank, makende melding dat artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden, Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond, dienvolgens zegt voor recht dat verweerders door de geldige bedingen van de overeenkomst van 15 juni 1948 gehouden blijven tot en met 15 juni 1958 ;

Verwijst verweerders solidair om aan eiseres te betalen ten titel van schadevergoeding uit hoofde van overtredingen aan voormelde overeenkomst, de som van 5.000,— frank, met de gerechtelijke intresten op deze som ;

Verwijst verweerders in de kosten van het geding.

VREDEGERECHT TE PEER

13 november 1956

Rechter : M. Roelandts

Advocaten : Mrs Luyten en Lousbergh

Huur of pacht. — Vereisten voor het bestaan van een pachtovereenkomst.

Een pachtcontract vereist gelijktijdig twee elementen :

1. *het verhuurde goed moet natuurlijke vruchten opbrengen ;*
2. *het in huur nemen moet geschieden met het doel vruchten op het gehuurde land te winnen.*

Alles hangt af van de werkelijke bedoeling, waarmee de huurder de overeenkomst heeft aangegaan, nl. of die bedoeling al dan niet gericht was op het winnen van vruchten.

Gemeente Tielen t/ Dumont

Overwegende dat bij bestuurlijke akte, dd. 9-12-1955, de gemeente Tielen, — aanlegster — aangekocht heeft van de Soc. Immobilière Bernheim, de landerijen met al wat zich daarop bevindt, te Houthalen, genaamd Klein Engelhoeve groot 105 Ho. 98 a. 42 ca. ; Dat een perceel van dit goed zijnde : pachthoeve met 5 Ha bij huur-overeenkomst van 22-7-1950 verhuurd werd aan verweerder voor een termijn van 3 jaar, aanvang nemend op 15-4-1950, met stilzwijgende verlenging, telkens voor perioden van 3 jaar, behoudens vooropzeg van 3 maanden door een der partijen ;

Dat in het vooruitzicht van de verkoop, door de vorige eigenaar aan verweerder een eerste vooropzeg werd gegeven op 18-6-1954, opzeg dewelke volgens de bepalingen van het kontrakt, geldig en gegrond dient verklaard tegen 15-4-1956.

Overwegende dat aanlegster aanvoert dat het in casu niet gaat over een pachtcontract en dat derhalve de pachtwet van 7-7-1951 niet van toepassing is ; dat zulks inderdaad uit de volgende feiten, — welke door verweerder niet tegengesproken worden — voldoende blijkt :

A. Uit de overeenkomst van 22-7-1950 dewelke de wet vormt tussen partijen, waarin zeer duidelijk wordt bepaald :

« comme le soussigné de deuxième part (huidig verweerder) ne cultive pas lui même les terres, il est convenu entre les parties que celles-ci traitent libre-

meent sans devoir tenir compte de la loi sur le bail à ferme »:

B. Uit het gebruik dat verweerder van het gehuurde heeft gemaakt, vanaf de aanvang der huur 22-7-1950 tot en met heden; dat inderdaad verweerder aannemer van bouwwerken blijkt te zijn, dat verweerder enkel de schuur en omliggende grond met een hangar, voor zich heeft voorbehouden in huur, en hiervan enkel gebruik gemaakt heeft als opslagplaats voor bouwmaterialen, machines, oud ijzer, afbraak, enz.;

C. Uit de omstandigheid dat verweerder nooit landbouwer is geweest, noch ooit op dit goed een landbouwbedrijf heeft uitgebaat; dat hij altijd aannemer is geweest van bouwwerken, en dus bovendien woonachtig is te Genk, dan wanneer de gehuurde goederen gelegen zijn te Houthalen;

D. Uit het feit dat verweerder de gehuurde plaatsen sinds vele maanden heeft verlaten, zelfs geen bedrijvigheid meer heeft als aannemer en alle bouwmaterialen en afbraakmateriaal ter plaatse heeft achtergelaten, zonder zich om deze, of om de onderhoud van het vroeger gehuurde in het minste te bekommeren;

E. Uit het feit dat verweerder, sinds 1 oktober 1951, het woonhuis met twee aanpalende schuren en de grond achter en voor het woonhuis heeft onderverhuurd aan zekere De Mayer Leonard;

F. Uit het feit dat verweerder op vordering van de vorige eigenaar werd uitgedreven uit de lokalen der villa zich aldaar bevindende, maar dat hij nog in gebruik houdt: een schuur, ongeveer 20 aren omliggende grond en een hangar, dienende als opslagplaats voor bouwmaterialen, machines en afbraak; dit alles zonder dat hij ter plaatse verblijft, noch er enige activiteit heeft, noch de gebouwen en de grond onderhoudt; dat verweerder bovendien sinds 1-1-1956 geen huurgelden meer betaalde;

Overwegende dat een pachtcontract twee elementen gelijktijdig vereist; enerzijds moet het verhuurde goed natuurlijke vruchten opbrengen en anderzijds moet de inhuurneming geschieden met het doel er vruchten op te winnen (Roppe, « De Pachtovereenkomst », blz. 43);

dat ten slotte alles afhangt van de werkelijke bedoeling waarmee de huurder de overeenkomst aanging, bedoeling welke er in bestaat al dan niet vruchten te winnen (Alg. Pract. Rechtsverz., V° Landpacht, n° 4, blz. 25);

Overwegende dat het doorslaggevend element wordt nagevorst aan de hand van de gekende bedoelingen van partijen, en bij onzekerheid hierover, aan de hand van liging van het goed — stad of buiten — de schikking, uiterlijke gegeven zoals het beroep van de huurder, de inrichting, bestemming en mogelijkheden van de gebouwen, de oppervlakte..., de prijs en het tijdstip van betaling, de duur van de overeenkomst, enz. met behulp van al deze criteria wordt onderzocht of de overeenkomst voornamelijk als pacht, of voornamelijk als huur moet beschouwd worden; het doorslaggevend element bepaalt de aard van de overeenkomst voor het geheel; (Savatier, n° 9, blz. 6);

Overwegende dat uit al het hierbovenaangehaalde en in het bijzonder uit de overeenkomst van 22-7-1950, voldoende blijkt dat de werkelijke bedoeling waarmee de huurder de overeenkomst afsloot, er in bestond zelf de gronden niet te bebouwen, toestand welke trouwens door bovengenoemde feiten nadien bevestigd werd; dat derhalve, in casu, geen sprake is noch van een pachtcontract, noch van de beschermingsbeschikkingen der landpachtwetgeving;

- Dat daaruit voortvloeit dat de door aanlegster gegeven opzeg van 9-12-1955 — in feite de tweede

opzeg — om tegen 15 april 1956, betwiste huurgoederen vrij van alle lasten ter harer beschikking te stellen, geldig is, vermits art. 2 van het huurcontract in kwestie slechts een vooropzeg van 3 maanden vóór de vervaldatum n.m. 15 april 1956 voorzag;

Overwegende dat derhalve de huurovereenkomst d.d. 22-7-1950 een einde genomen heeft sinds 15-4-1956; dat sedertdien de verweerder zowel de lokalen als het perceel grond betreft zonder recht noch titel;

Overwegende verder, dat ter plaatse door gedaagde een hangar in beton werd opgetrokken, doch dat hij volgens art. 9 van voornoemd huurceel, dd. 22-7-1950, verplicht is de grond te stellen in de staat waarin deze zich bevond voor het optrekken van de hangar;

Dat gedaagde derhalve verplicht is deze hangar in beton af te breken en de materialen er van te verwijderen;

.....

VREDEGERECHT TE BORGERHOUT

16 november 1956

Rechter: M. Van der Mensbrughe.
Advocaten: M.M. Buysse en Lesthaeghe.

Arbeidsongeval. — Vordering van de rechthebbenden van het slachtoffer. — Verjaring. — Stuiting.

De verjaring van de vordering uit arbeidsongeval neemt voor het slachtoffer een aanvang op de dag van het ongeval en voor zijn rechthebbenden op de dag van zijn overlijden.

De rechthebbenden hebben een persoonlijk recht en een persoonlijke en rechtstreekse vordering; zij handelen niet als erfgenamen van het slachtoffer en ontnemen hun recht niet aan de erfenis, maar aan de arbeidsongevallenwet.

De door de rechthebbenden ingestelde vordering is dienvolgens een andere vordering dan de vroeger door het slachtoffer zelf ingestelde; indien de verjaring van deze laatste vordering gestuit is, werkt deze stuiting niet ten aanzien van de door de rechthebbenden ingestelde nieuwe vordering.

Suykerbuyk t/ Gemeenschappelijke Verzekeringskas voor Handel, Bouwwerk en Nijverheid.

Gezien de inleidende dagvaardiging van deurwaarder R. Jacobs van Antwerpen, dd° 18 oktober 1956, strekkende teneinde verweester te horen veroordelen aan aanlegster te betalen alle sommen en bedragen waarop aanlegster gerechtigd is, ingevolge de wet op de arbeidsongevallen, wegens een werkongeval op 15 jan. 1945 overkomen aan Julius De Moor, terwijl hij in dienst was der gebroeders Stevens op de koer van de wasserij « Mon Plaisir ».

Overwegende dat de heer Julius De Moor, op 15 januari 1945 het slachtoffer werd van een werkongeval; dat hij op 5 juli 1945 verweester voor Ons Vredegericht dagvaardde in betaling der wettelijke vergoedingen;

dat na deskundig verslag door vonnis van 1 februari 1946 aan het slachtoffer een bestendige gedeeltelijke werkonbekwaamheid van 10% toegekend werd;

Overwegende dat tegen dit laatste vonnis door de heer Jules De Moor beroep betekend werd op 12 maart 1947; dat de Rechtbank van Beroep op 14 juli 1957 haar vonnis velde en een aanvullend deskundig onderzoek

beval, omtrent de hardhorigheid van beroeper; dat de heer De Moor op 23 juli 1947 overleed; dat het beroep ambtshalve geschrapt werd op 25 juni 1951;

Overwegende dat aanlegster en haar beide kinderen op 11 maart 1955 het geding oorspronkelijk ingeleid door hun rechtsvoorganger voor de Rechtbank van Beroep hernamen; dat zij een nieuwe eis vorderden gesteund op het overlijden van hun rechtsvoorganger en dat bij vonnis van 30 juni 1955 de Rechtbank het vonnis a quo bevestigde en verklaarde dat de nieuwe eis in graad van beroep voorgebracht door de aanwezige gedingshernemers in de gevolgde vorm niet ontvankelijk is;

Overwegende dat door dagvaarding van 18 oktober 1956 aanlegster Ons verzoekt verweerster te veroordelen tot alle sommen en bedragen, waarop zij gerechtigd is hoofdens de wet op de arbeidsongevallen tengevolge van het overlijden van haar echtgenoot;

Overwegende dat verweerster de verjaring opwerpt; dat aanlegster verklaart dat de verjaring gestuit wordt overeenkomstig artikel 28 van de wet van 24 december 1903;

Overwegende dat de verjaring aanvang neemt op de dag van het ongeval voor het slachtoffer en op de dag van het overlijden voor de rechthebbende;

Overwegende dat de rechthebbenden een persoonlijk recht bezitten en een persoonlijke en rechtstreekse vordering hebben; dat zij niet handelen als erfgenamen van het slachtoffer en hun recht niet putten in de erfenis maar in de wet op de arbeidsongevallen. (Rép. Prat. V° Accidents de Travail N° 303 & 304);

Overwegende dat dienvolgens de vordering ingeleid door aanlegster een andere vordering is dan deze vroeger ingeleid door het slachtoffer; dat indien de verjaring van deze laatste vordering gestuit werd, deze stuiting niet kan dienen voor de nieuwe vordering ingeleid door aanlegster;

Overwegende dat het overlijden van de heer De Moor dagtekent van 23 juli 1947; dat de vordering van aanlegster dus verjaard is vanaf 23 juli 1950;

Om deze redenen,

Tegensprekelijk beslissende, verklaren de vordering van aanlegster verjaard en veroordelen haar tot de kosten van het geding.

NOOT: Bovenstaand vonnis werd in hoger beroep door de Rb. v. Eerste Aanleg te Antwerpen (Iste kamer bis) bevestigd bij beslissing van 8 april 1957.

WERKRECHTERSRAAD TE KORTRIJK

Kamer voor Bedienden. — 7 december 1956.

Voorzitter: M. Strypstein

Juridisch bijzitter: M. Goemare.

Advocaten: Mrs Van Gheluwe en Van Wonterghem.

Bediende. — Relatieve nietigheid ingevolge artikel 12 van de wet van 11 maart 1954. — Verlenging van opzeggingstermijn krachtens artikel 12 bis van dezelfde wet.

Ingevolge artikel 12 van de wet van 11 maart 1954 is nietig de opzegging, waarin is nagelaten het begin en de duur van de opzeggingstermijn te vermelden.

Deze nietigheid is echter niet absoluut noch van openbare orde; zij is enkel een middel om een zwakke partij te beschermen. Deze relatieve nietigheid kan dienvolgens worden gedekt door berusting of door bevestiging van de partij, die ze mag inroe-

pen; deze berusting of bevestiging moet door de tegenpartij worden bewezen.

Indien kan worden aangenomen dat de werkgever, die de opzegging gedaan heeft of verschuldigd is, opgevolgd is in een vorige zaak, in wiens dienst de bediende werkzaam is geweest, moet de verlenging van de opzeggingstermijn worden toegepast krachtens artikel 12 bis van de wet van 11 maart 1954.

Debaecke t/ N.V. Kortrijkse Fiduciaire.

Overwegende dat de eis strekt betaling te bekomen van:

1) 12 maanden opzeggingsvergoeding 12x8.300 fr.	99.600
2) betaald verlof 1956 aan 6 % op 97.300	3.832
3) betaald verlof 1956 aan 6 % op 35.200	1.992
4) patronale bijdrage 18,25 % op 99.600	18.177

fr. 125.601

alles met de rechterlijke intresten en de kosten van het geding;

Overwegende dat het vast staat dat eiser in dienst stond van verweerster als accountant en doorgezonden werd per aanbevolen schrijven van 27 januari 1956 met vooropzeg;

Overwegende dat de betwisting tussen partijen loopt op de twee volgende punten:

1) eiser beweert dat de gegeven opzeg door het aanbevolen schrijven van 27 januari 1956 nietig is ingevolge artikel 12 van de wet op het bediendencontract van 11 maart 1954, terwijl verweerster voorhoudt, dat deze nietigheid niet absoluut is en gedekt werd door het accoord van eiser zelf;

2) eiser beweert recht te hebben op een vooropzeg van 12 maanden, daar hij in dienst was sinds 1938, terwijl verweerster voorhoudt dat zijn indiensttreding bij haar hem slechts recht geeft op een vooropzeg van 3 maanden;

1. Betreffende de vooropzeg van 27 januari 1956:

Overwegende dat er geen twijfel bestaat dat de opzeg zoals hij werd gegeven bij voormeld schrijven nietig is ingevolge artikel 12 van de wet van 11 maart 1954 die uitdrukkelijk de nietigheid voorziet van een opzeg die het begin en de duur van de opzeggingstermijn nalaat te vermelden;

Overwegende dat deze nietigheid echter niet absoluut is en van openbaar nut; dat zij enkel een middel is om de zwakheid van een der partijen te beschutten en dat men niet inziet welk openbaar of algemeen belang hierbij in gevaar kan worden gebracht;

Overwegende dienvolgens dat deze relatieve nietigheid kan worden gedekt door berusting of bevestiging van de partij die ze mag inroepen;

dat het, bij inroeping der nietigheid door eiser, zoals ter zake, aan verweerder is deze berusting of bevestiging te bewijzen;

Overwegende dat er vooreerst niet beweerd wordt dat deze berusting uitdrukkelijk is geweest; dat er dienvolgens dient onderzocht te worden of er zonder enige twijfel stilzwijgende berusting is geweest zoals voorzien in artikel 1338 alinea's 2 en 3 B.W.B.;

Overwegende dat verweerster zou moeten bewijzen dat eiser de vooropzeg aangenomen heeft en uitgevoerd met volle kennis der nietigheid (Planiol Précis II 1298); dat dit bewijs niet voorhanden is ten genoegen van recht;

Overwegende dienvolgens dat de ingeroepen nietigheid gegrond is en dat het dienstcontract moet aangezien worden als geëindigd zonder vooropzeg op 1 mei 1956;

2. Betreffende duur van het bediendencontract van eiser.

Overwegende dat het vaststaat dat eiser sinds 1938 in zelfde hoedanigheid in dienst was van N.V. Accountant kantoor A. Forman; dat hij op 28 mei 1951 ontslagen werd uit de dienst dezer maatschappij en op zelfde datum in dienst genomen werd door verweerster zonder enige vooropzeg vanwege Accountancy-kantoor;

Overwegende dat de kwestie zich stelt of eiser onder toepassing valt van artikel 12 bis van de wet van 11 maart 1954;

Overwegende dat deze kwestie reeds het voorwerp heeft uitgemaakt van veel vonnissen en ook enige studiën, waaruit blijkt dat indien men kan aannemen dat de werkgever die de opzeg gegeven heeft of schuldig is, een vorige zaak in wiens dienst de bediende geweest is heeft ongevolgd, zoals het in feite dezelfde onderneming gebleven is, de verlening van de opzeg moet toegepast worden en dat het meer een kwestie is van feite dan een kwestie van juridische opvolging;

Overwegende dat ter zake dient aangestipt, dat de Kortrijkse Fiduciaire op 26 mei 1951 gesticht werd, dat de belangrijkste stichter er van was de N.V. Accountancykantoor (394 acties op 400); dat haar inbrengst een inbrengst in natura is geweest, dat tussen de 6 andere stichters men de echtgenote vindt van de heer Forman, afgevaardigde beheerder van het Accountancykantoor Forman, alsook een zijner cliënten; dat de inbrengst van het Accountancykantoor bestaat uit vorderingen op zijn cliënteel, telefoonaansluiting en voorraad boeken, enz.; dat Accountancykantoor dan in een moeilijke financiële positie vertoefde die enige maanden later failliet teweeg bracht (8 juni 1951), dat eiser op 28 mei zonder enige vooropzeg door Accountancykantoor werd afgedankt om op zelfde dag aanvaard te worden door verweerster;

Overwegende dat blijkt uit het voorgaande dat indien verweerster wel een andere rechtspersoonlijkheid uitmaakt dan Accountancykantoor Forman, dit niet voldoende is om artikel 12 bis te ontwijken, anders zou het voldoende zijn om de vijf jaar de rechtspersoonlijkheid van de werkgever om te vormen om te ontsnappen aan de vijfjarige verhoging voorzien bij voormeld artikel;

Overwegende dat daarenboven de nieuwe vennootschap hetzelfde bedrijf uitoefent en dat zij enige maanden later aan het syndicaat liet weten dat zij rekening houdt met de jaren dienst bij Accountancykantoor, al ware het ook maar voor het vaststellen der weddeverhoging;

Overwegende dat de raad van oordeel is dat er geen twijfel bestaat dat verweerster de voortzetting is van de firma Accountancykantoor en dat dienvolgens de jaren dienst van eiser bij eerstgenoemde firma moeten gevoegd worden bij deze bij verweerster, zodat inderdaad eiser meer dan 15 jaar in dienst, recht heeft op een vooropzeg van 12 maanden of zoals in het geval, bij gebrek aan geldige vooropzeg aan een schadevergoeding gelijk aan 12 maanden wedde; (zie in zelfde zin n° 12 La revue de la Banque van 1955; vonnis W. Raad Beroep Bergen 30 sept. 1953, Tijdschrift voor Sociaal Recht n° 7, blz. 234);

Overwegende dat er verder geen betwistingen bestaan omtrent het bedrag van het loon alsook de berekening der dagvaarding betreffende het betaald verlof en de patronale bijdrage;

Om deze redenen :

De Werkrechtersraad van het rechtsgebied Kortrijk,

Kamer, voor bedienden, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Zegt de gegeven opzeg nietig;

Bestatigt de verbreking van het contract zonder geldige vooropzeg in datum van 1 mei 1956;

Veroordeelt vervolgens verweerster te betalen aan aanlegger, ten titel van schadevergoeding, de som van 12x8.300 = 99.600 fr., verder voor betaald verlof 1956, de som van 5.832 fr. en voor betaald verlof 1957 de som van 1.992 fr. alsook deze van 18.177 fr. wegens patronale bijdrage, hetzij samen 125.601 fr., alles met de rechterlijke intresten en de kosten van geding;

Verklaart onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande beroep, doch mits borg.

BALIELEVEN

Openingszitting van de Conferentie der Jonge Balie te Brugge

Op zaterdag, 12 oktober 1957, heeft de Conferentie der Jonge Balie, in aanwezigheid van de Voorzitter der Brugse Rechtbank van Eerste Aanleg, van talrijke magistraten en afgevaardigden van zusterconferenties, haar plechtige openingszitting gehouden.

Mr. Herman Aernoudts, voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie, herinnerde in zijn uitstekende begroeting aan de taak der Balie en aan het doel, dat de jonge conferentie nastreeft.

De openingsrede werd uitgesproken door Mr. William De Becker, die op voortreffelijke wijze het gekozen onderwerp « De Individualisatie in het Strafrecht » behandelde. De tekst hiervan verschijnt in een der volgende nummers van het R.W.

Mr. V. Sabbe, stafhouder van de Brugse Balie, hield daarna een hooggestemde redevoering, waarin hij hulde bracht aan de jonge spreker, maar tevens aan de strafrechter, die zonder persoonlijkheidsdossier, met eerbiediging van alle belangen, de straf steeds aan de aard der feiten en de persoonlijkheid van de verdachte, heeft weten aan te passen.

Met een vrolijk banket, waaraan advocaten zowel als magistraten aanzaten, werd traditiegetrouw deze plechtige openingszitting besloten.

MEDEDELINGEN

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel

Wij delen hieronder de tekst mede van de toespraak die gehouden werd door de heer Becquaert op 4 november l.l. voor zender Kortrijk.

* * *

Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek waren er op 31 december 1953 in onze ministeriële diensten 55,50 % ambtenaren van eerste en tweede categorie op de Franse taalrol ingeschreven, tegenover 44,50 % op de Nederlandse taalrol. Wellicht meent U, dat deze voor de franstaligen gunstige toestand alleenlijk voor de hoogste twee categorieën geldt, en dat de toestand merkbaar beter moet zijn voor wat de klerken en beambten van de 4° categorie betreft? Spijtig genoeg hebt U het verkeerd voor, want onder deze categorie vinden we 52 % franstaligen tegenover 48 % vlaamstaligen.

Deze cijfers zijn kenschetsend, want zij mogen doorgaan als aanschouwelijk beeld van de verfranste in-

vloed waarmee de Vlaamse ambtenaren in overheidsdienst nog steeds hebben af te rekenen.

Als men er daarenboven rekening mede houdt, dat er in België percentsgewijs ongeveer 60 % Vlamingen zijn tegenover 40 % Walen, komt de wanverhouding des te schriller tot uiting.

Ja, luisteraars, zo tekenen de toestanden in de administratie zich heden nog af, spijs het feit dat vóór 25 jaar in ons land een wetgeving inzake taalgebruik in bestuurszaken werd ingevoerd.

De laksheid van een deel onzer bevolking, dat het niet tot zijn plicht rekent zijn taal te doen eerbiedigen, de soms beschamende houding van bepaalde bourgeoismilieus, het uitblijven van de vernederlandsing van het bedrijfsleven, het probleem Brussel en het ontbreken van een vereniging die waakzaam de stipte toepassing der taalwetgeving had moeten volgen, zijn de voornaamste oorzaken, die deze voor de Vlamingen ontorende toestanden hebben in stand gehouden.

Om hieraan paal en perk te stellen, werd door enkele nederlandstalige ambtenaren, een verbond opgericht onder de benaming Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel, beter gekend onder de ambtenaren als V.V.O.

Dit Verbond wordt beheerd door personen met uiteenlopende politieke en ideologische overtuigingen, zodat iedereen er zich thuis kan voelen.

Om zijn doel te bereiken doet V.V.O. beroep op de ambtenaren van Staat, parastatalen, gemeenten en provincie om tot het Verbond toe te treden, niet alleen zullen aldus onze taalbelangen krachtig kunnen worden verdedigd, maar bovendien zullen de toekomstmogelijkheden der Vlaamse afgestudeerden verruimd worden.

Maar ook U, arbeiders, handelaars, intellectuelen, industriëlen, ook U kunt ons helpen, door U, in uw betrekkingen met de administratie, steeds van uw moedertaal te bedienen. Al kent U de Franse taal nog zo goed, eis niettemin nederlandstalige formulieren, spreek Nederlands zelfs al gaat U inlichtingen inwinnen te Brussel, men moet U in het Nederlands tewoord staan.

Tenslotte wil ik nog een bijzonder woord richten tot de personen die deel uitmaken van officiële commissies, raden van beheer, hoge raden e.a., U zetelt met franstalige collega's, U bevindt zich ten overstaan van deze laatsten niet in een minderwaardige positie, daarom, spreekt Nederlands tijdens de zittingen, want doet U dit niet, dan komt U tekort aan uw verplichtingen als woordvoerder van de nederlandstalige cultuurgemeenschap in ons land.

Eis daarenboven dat de rapporten die U worden overhandigd steeds in behoorlijk Nederlands zijn gesteld, laat horen dat U niet langer wenst te leven van vertalingen uit het Frans aldus zult U er toe bijdragen dat men meer en meer op nederlandstalige krachten zal moeten beroep doen.

Onze taal moet voor geen andere onderdoen, daarom willen wij dat men ze eerbiedige, wij blijven hoffelijk met onze franstalige collega's maar eisen niettemin hetgeen ons rechtmatig toekomt.

Het V.V.O. wiens zetel gevestigd is te Brussel in de Van Praetstraat 28, staat ten dienste van het Vlaams Overheidspersoneel en van het Vlaamse landsgedeelte.

Ik dank U.

TIJDSCHRIFTEN

Politica, n° 4, oktober 1957 :

Prof. Dr Baron A. de Vleeschauwer : Grondbeginselen in zake opvoeding en onderricht. — Dr G. J. Stapelkamp : De betekenis der bedrijfsraden in Nederland. — Dr H. Baeyens : Begrip en afbakening der economische streek. — Dr A. Prims : De huidige stand van de Atlantische Gemeenschap. — Prof. Mr C. W. van der Pot : De ontwikkeling van de Nederlandse staatsrechtswetenschap in de laatste halve eeuw. — H. Lenaerts : De grondwettigheid van de administratieve rechtscollages inzake sociale zekerheid. — Dr B. Delfgaauw : Het Personalisme. — Dr E. Van Nuffel : Naar groter belangstelling voor het oud-vaderlands recht. — E. E. Van Itterbeek : Victor Leemans over de kultuur van de XIXe eeuw.

Tijdschrift voor Notarissen, n° 10, oktober 1957 :

R. Soetaert : Terminologie der openbare verkoping.

Nederlands Juristenblad, afl. 37, 2 november 1957 :

Mr J. P. Honig : Nieuwe luchtvaartwetgeving. — Mr F. Stegeman : Vernietigbaarheid van rechtshandelingen. — Mr D. G. Kortenbout van der Sluis : Splitting Ermelo en Nunspeet. — Prof. Mr G. E. Lange-meijer : Duits-Nederlandse Juristenbijeenkomst te Bremen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4511, 2 november 1957 :

Mr J. Brunt : Enige opmerkingen omtrent de schadevergoeding voor de inkomstenbelasting (II, slot). — Mr P. A. Stein : De bestuursovereenkomst met betrekking tot gemeenschapsgoed.

Journal des Tribunaux, n° 4167, 3 november 1957 :

Y. Douxchamps : La loi du 27 mars 1957 relative aux fonds communs de placement. — Jurisprudence.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation, 35e cahier, 26 octobre 1957 :

Jacques Jean Ribas : A la recherche d'un règlement pacifique des conflits collectifs du travail.

Juris Classeur Périodique. — **Le semaine juridique**, n° 44, 30 octobre 1957 :

Jurisprudence.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"